

บทที่ ๑

บทนำ

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า การเมืองไม่ใช่เป็นเรื่องเฉพาะของกลุ่มบุคคลเท่านั้น แต่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกทุก ๆ คนของสังคมไม่ว่าเล็กน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะว่าไม่มีใครสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้โดยไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับการเมือง^๑ จนถึงกับมีคำกล่าวไว้ว่า "การเมืองจะตามเข้ามาเล่นถึงในมุ้ง แม้บุคคลนั้นจะไม่นำตนเองเข้าไปเกี่ยวข้องกับการเมืองก็ตามที่"^๒

ดังนั้น การให้ความสนใจกับเรื่องการเมืองจึงเป็นสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองของประเทศ เพราะการที่ระบบการเมืองของประเทศใดประเทศหนึ่งจะมีเสถียรภาพและเป็นหนักแน่นมั่นคงก็ต่ออาศัยปัจจัยสนับสนุนอยู่หลายประการ เช่น ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาตินั้น สภาพเศรษฐกิจของสังคม ระดับการศึกษาของประชากร และที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ความรู้ความเข้าใจและความพึงพอใจของสมาชิก รวมถึง

^๑ ประสิทธิ์ สวาสดิ์ญาติ, "วัฒนธรรมทางการเมือง," การเมืองและสังคม พิมพ์ครั้งที่ ๒, ประณต นันทิยะกุล บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐), หน้า ๒๔๘.

^๒ คำบรรยายของ บรรพต วีระสัย, วิชา PS.103 รัฐศาสตร์ทั่วไป คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ภาคแรก พ.ศ.๒๕๑๖.

ความผูกพันตนเองของสมาชิกของสังคมที่มีต่อระบบการเมือง ซึ่งปัจจัยประการหลังนี้
ในปัจจุบันเรียกกันว่า "วัฒนธรรมทางการเมือง" ๑

วัฒนธรรมทางการเมืองนั้นถือเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมทั้งหมดในสังคมมนุษย์ ๒
เพราะเป็นวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับการเมืองซึ่งเป็นรากฐานของสังคมเหล่านั้น การที่จะ
เข้าใจวัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศหนึ่งประเทศใด ต้องศึกษาถึงประวัติศาสตร์
ความเป็นมาของประเทศ ประเพณี ค่านิยม ความเชื่อ ตลอดจนทัศนคติต่าง ๆ หรือ
ปทัสถานในการประพฤติปฏิบัติ (operation norms) เป็นต้น ๓

๑ ประมวลเป็นข้อเขียนส่วนนี้จาก ประสิทธิ์ สวาสักัญญาทิ, "วัฒนธรรม
ทางการเมือง". การเมืองและสังคม หน้า ๒๗๕ และ Gabriel A. Almond
and Bingham G. Powell, Jr., Comparative Politics : A Development
Approach (Boston : Little, Brown and Company, 1966), p.50;
Gabriel A. Almond and Sidney Verba, The Civic Culture : Political
Attitudes and Democracy in Five Nations (Boston : Little, Brown and
Company, 1965).

๒
Pricha Hongskrailers, "Political Culture : Its Nature
and Significance," The Journal of Social Sciences 11 (October,
1964) : 77.

๓
ประมวลเป็นความคิดเห็นของผู้เขียนจาก Gabriel A. Almond,
"Comparative Political System," Journal of Politics 3 (August, 1956)
: 391-409.

ความสนใจของนักสังคมศาสตร์ในการนำเอาวัฒนธรรมทางการเมืองมาใช้
ในการวิเคราะห์ระบบการเมืองซึ่งเป็นการศึกษาวิชารัฐศาสตร์ในเชิงพฤติกรรม^๑ นั้น
มีอยู่หลายแนวทางด้วยกัน ขึ้นอยู่กับการให้คำจำกัดความของวัฒนธรรมทางการเมือง
ที่เน้นประเด็นหลักแตกต่างกันไปสู่ศูนย์กลางทางปัญญาของแต่ละบุคคล^๒ ตัวอย่างเช่น

แนวทางการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองนี้ถือได้ว่าเป็นแนวทางหนึ่งในอีก
หลายแนวทางของการศึกษาวิชารัฐศาสตร์ในปัจจุบัน ซึ่งยึดถือการศึกษาเชิงพฤติกรรม
ซึ่งรับเอาแนวความคิดเกี่ยวกับ "วัฒนธรรม" มาจากนักมานุษยวิทยาในสมัยสงครามโลก
ครั้งที่สอง เช่น มากาเรท มีด (Margaret Mead) รุท เบเนดิกท์ (Ruth Benedict)
จ็อบฟเฟอ โกรเช (Geoffrey Gorser) คลายด์ คลัคคอน (Clyde Kluckhohn)
อับราม คาร์ดีเนอร์ (Abram Kardiner) และ ยอร์จ เมอร์ด็อก (George Murdock)
 เป็นต้น ผู้สนใจอาจดูรายละเอียดได้จาก พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, "กำเนิดและพัฒนาการ"
ใน วัฒนธรรมทางการเมืองไทย, พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว - พลศักดิ์ จิรไกรศิริ, บรรณาธิการ
(กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แสงรุ่งการพิมพ์, ๒๕๒๔), หน้า ๓๔; Clyde Kluckhohn,
Mirror for Man (New York : Whittlesey House, 1949), Chapter 1.
สำหรับแนวทางอื่น ๆ ของการศึกษารัฐศาสตร์ในปัจจุบัน โปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติม
ได้ ใน กมล สมวิเชียร, "วัฒนธรรมการเมืองไทยกับการพัฒนาทางการเมือง" ใน
วรรณไวทยาการ โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สมาคมสังคมศาสตร์
แห่งประเทศไทย (พระนคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๔), หน้า ๓๕.

^๒ แนวทางการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองถือเป็นแนวทางหนึ่งในการศึกษา
การพัฒนาทางการเมืองซึ่งมีอยู่ด้วยกันหลายแนวทาง มักจะมีข้อถกเถียงกันเสมอเกี่ยวกับการ
การเลือกใช้ ว่าแนวทางศึกษาใดจะทำให้สามารถตอบปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนา
ทางการเมืองได้ดีที่สุด.

บางกลุ่มให้นำหนักต่อการหาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติทางการเมืองกับทัศนคติด้านอื่น ๆ
ที่ไม่ใช่การเมือง * บางกลุ่มเน้นหนักด้านปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ^๒ หรือการ
เน้นหนักในเรื่องของจิตวิทยาการเรียนรู้ ^๓ หรือในเรื่องของกระบวนการอบรมกล่อมเกลา

^๑ นักวิชาการทางรัฐศาสตร์ซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้บุกเบิกทางด้านนี้ ก็คือ กาเบรียล
เอ. อัลมอนต์ (Gabriel A. Almond) และซิดนีย์ เวอร์บา (Sidney Verba)
จากหนังสือเรื่อง The Civic Culture : Political Attitudes and Democracy
in Five Nations.

^๒ หนังสือและบทความบางชิ้นซึ่งถือได้ว่าเป็น " Classic " และเป็น
การบุกเบิกทางด้านต่าง ๆ ได้แก่ Seymour M. Lipset, Political Man :
The Social Bases of Politics (New York : Doubleday & Company,
1963), pp.45-46 ; Martin Needler, " Political Development and
Socioeconomic Development : The Case of Latin America, " The American
Political Science Review, LXII (September, 1968) : 889-97.

^๓ Erik H. Erikson, Childhood and Society (New York : 1950);
Young Man Luther : A Study in Psychoanalysis and History (1958);
Lucian W. Pye, Politics, Personality and Nation-Building : Burma's
Search for Identity (New Haven : Yale University Press, 1962), pp.
42-43 ; Sidney Verba, " Germany : The Remaking of Political Culture, "
Political Culture and Political Development, pp.160-162 ; James S.
Coleman (eds.), Education and Political Development (Princeton :
Princeton University Press, 1965).

ทางสังคม^๑ บางกลุ่มอาจเน้นหนักในเรื่องของทัศนคติทางการเมืองก็ได^๒ เป็นต้น
 ความสนใจที่จะศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองในแนวทางต่าง ๆ กันดังที่ยก
 มาอาจข้างต้นย่อมจะชี้ให้เห็นถึงจุดอ่อนประการหนึ่งของการศึกษาทางค่านิยมศาสตร์
 ที่ถูกนำมาวิพากษ์วิจารณ์เสมอมา นั่นคือความไม่สามารถที่จะหาข้อสรุปหรือข้อตกลงกันได้
 นอกจากนี้การศึกษายังไม่มียุทธศาสตร์ที่แน่นอน ซึ่งย่อมก่อให้เกิดปัญหาที่ยุ้งยากและ
 แก้ไขยากอีกมาก โดยเฉพาะในการวิเคราะห์แบบมหภาคทั้งหลาย จึงทำให้การศึกษา
 ทางรัฐศาสตร์ยังขาดทฤษฎีที่สามารถศึกษาได้อย่างกระชับรัดกุมและคมชัดได้ สำหรับ
 เหตุผลส่วนหนึ่งในเรื่องนี้ก็เพราะนักรัฐศาสตร์ยังไม่คุ้นเคยกับการประเมินแบบ
 "คาลการณ" ทั้งระบบมาก่อนนั่นเอง จึงส่งผลให้การวิเคราะห์วัฒนธรรมทางการเมือง
 คงพลอยยุ่งยากตามไปด้วย เพราะการศึกษาพฤติกรรมรวมในระบบการเมืองจะต้อง
 พิจารณาถึงความรู้สึกเชิงจิตวิทยาของบุคคลเป็นสำคัญ ตัวอย่างเช่น ถ้าเราจะอธิบาย
 เกี่ยวกับ นางสาว ก. สิ่งที่เราต้องการพูดถึงจริง ๆ ก็คือ ลักษณะหรือรูปที่เป็นจริง

^๑ Fred I. Greenstein, Personality and Politics (Chicago :
 Markham, 1969); James C. Davies, Human Nature and Politics : The
 Dynamics of Political Behavior (New York : Wiley, 1969) ; Robert E.
 Lane, Political Ideology : Why the American Common Man Believes
 What He Does (New York : Free Press, 1962) เป็นต้น.

^๒ Bernard Hennessy, "A Headnote on The Existence and Study
 of Political Attitudes," Political and Public Opinion (New York :
 David Mckay Co.Ltd., 1972); Gabriel A. Almond, "Comparative Political
 Systems," in Heinz Eulau, Samuel J. Eldersveld, and Morris Janowitz
 (eds.), Political Behaviour, A Reader in Theory and Research (Illinois:
 Free Press, 1956) ; Suchit Bunbongkarn, "Higher Education and Political
 Development" Unpublished Ph.D. Dissertation submitted to the Fletcher
 School of Law and Diplomacy, Tuft University, 1968 เป็นต้น

ประกอบกันเข้าแล้วเป็นนางสาว ก. เช่น รูปราง นิวพรรณ ทรวดทรง หน้าตา เป็นต้น ไม่ใช่เราจะมาพูดถึงเครื่องแต่งกาย เช่น เสื้อผ้า หรือเครื่องประดับ เช่น หูกหู สายสร้อย แหวน หรือ นาฬิกา เป็นต้น ดังนั้น ความก้าวหน้าของการศึกษาทางวัฒนธรรมทางการเมืองจึงต้องการวิธีการหรือแนวทางที่จะสามารถอธิบายระบบการเมืองทั้งระบบได้

วัฒนธรรมทางการเมือง เน้นความสำคัญด้านจิตใจของพฤติกรรมในแง่ที่ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแบบแผนของทัศนคติ ความเชื่อ สภาวะอารมณ์ ความรู้สึก ความผูกพัน และความเข้าใจต่อระบบการเมืองของบุคคล ซึ่งได้รับการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองจากองค์กรต่าง ๆ ทางสังคม สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดรูปแบบของพฤติกรรมทางการเมืองต่าง ๆ ของบุคคล ซึ่งเป็นช่องทางนำไปสู่การแสดงออก หรือไม่แสดงออกทางการเมืองในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นความรู้สึกในเชิงสนับสนุนต่อต้าน หรือหนึ่งเฉยต่อระบบการเมืองก็ได้ ดังนั้นอาจสรุปความสำคัญได้ว่า "วัฒนธรรมทางการเมือง เป็นทัศนคติ ความเชื่อ ความรู้สึก ความรู้ ความเข้าใจ ความสำนึกทางการเมืองที่สมาชิกของสังคมมีต่อระบบการเมืองของเขา เช่น มีความรู้ความเข้าใจว่า สังคม หรือประเทศของเขาจัดรูปการปกครองแบบไหน มีองค์กรอะไรที่เกี่ยวข้องบ้าง ตัวเขาเองมีบทบาทสิทธิและหน้าที่ในกระบวนการทางการเมืองอย่างไรบ้าง เขามี

ประมวลเป็นความคิดเห็นของผู้เขียนมาจาก Milton Yinger, Religion Society and the Individual (New York : The Macmillan, 1962), pp.380-81; Lucian W. Pye, Aspects of Political Development (Boston : Little, Brown, 1966), pp.104-05 ; Samuel H. Beer and Adam B. Ulam (eds.), Patterns of Government (New York : Random House, 1962), p.32 ; Jarol B. Manheim, The Politics Within (Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall, 1975), p.30 ; Lucian W. Pye and Sidney Verba (eds.), Political Culture and Political Development (Princeton, New Jersey : Princeton University Press, 1965), p.7 ; Robert A. Dahl, Political Opposition in Western Democracies (New Haven : Yale University Press, 1966), pp.352-55.

ความรู้ลึกพอใจหรือไม่พอใจอย่างไรต่อระบบการเมืองที่เป็นอยู่ กังนั้น พฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลจะเป็นไปในลักษณะใดนั้นขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมทางการเมืองที่เขาผู้นั้นเอง หากจะกล่าวถึงกันในมุมกว้าง ๆ แล้วอาจสรุปประมวลความอีกได้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองไม่จำเพาะเจาะจงจะต้องเป็นพฤติกรรมทางการเมืองที่มนุษย์มีต่อระบบการเมือง ในเชิงสร้างสรรค์เสมอไป สิ่งที่ตรงข้ามในเชิงทำลายล้าง เช่น การใช้กำลังรุนแรง การปฏิวัติ รัฐประหาร ก็จัดไว้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของวัฒนธรรมทางการเมืองควบเช่นกัน

ในส่วนประกอบของวัฒนธรรมทางการเมืองนั้นจะเห็นได้ว่าขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ มากมาย เช่น แบบแผนและวิถีชีวิตของมนุษย์ในระบบการเมือง ใค้แก่ ประเพณี ค่านิยม ความเชื่อ ทศนคติ ความสำนึก ตลอดจนปทัสถานในการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการเมืองของคนในแต่ละสังคมล้วนแต่มีส่วนที่จะกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ในทางการเมือง และทำให้ระบบการเมืองของสังคมทั้งหลายมีลักษณะแตกต่างกันออกไป สิ่งเหล่านี้เองรวมกันเข้าแล้วเรียกว่า เป็นวัฒนธรรมทางการเมือง

วิทยานิพนธ์นี้จึงเป็นความพยายามอันหนึ่งที่จะขยายการศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองให้กว้างขวางออกไปอีก โดยหยิบยกเอาส่วนประกอบอย่างหนึ่งของวัฒนธรรมทางการเมือง คือ ความสำนึกทางการเมืองขึ้นมาเป็นหลักในการอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

แต่เนื่องจากข้อสรุปในเรื่องความสำนึกทางการเมืองนี้ยังไม่มีหลักฐานสนับสนุนทางด้านการวิจัยอย่างพอเพียง เพราะยังไม่แพร่หลายเท่าที่ควรประการหนึ่ง อีกประการหนึ่ง ผู้ที่จะทำการวิจัยอาจจะพบวิกฤติการณ์แห่งแนวความคิดของความสำนึกทางการเมือง ซึ่งอาจทำให้เกิดความผิดพลาดได้ง่ายจากการอธิบายความสัมพันธ์ทางการเมืองทำความเข้าใจจิตวิทยาของปัจเจกบุคคล และปฏิสัมพันธ์ในการทำความเข้าใจในการแสดงออกของบุคคลส่วนใหญ่ทั้งระบบการเมืองใค้ ปัญหาในเรื่องนี้อยู่ที่ว่าสิ่งที่เป็นการแสดงออกของส่วนรวมหรือระบบใหญ่ทั้งหมดหรือที่เรียกว่ามหากันนั้นเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของปัจเจกบุคคลที่มีผลสะท้อนมาจากจิตวิทยาของปัจเจกบุคคลในแง่ใค้และ

เกี่ยวข้องกับอย่างไร เพราะการศึกษาเชิงพฤติกรรมยึดเอา "การกระทำ" เป็นแกน
 ในการศึกษาวิเคราะห์ และการแสดงออกหรือพฤติกรรมเป็นผลรวมของการตัดสินใจของ
 แต่ละบุคคลเป็นสำคัญ แต่ขอสรุปที่อ้างถึงคุณลักษณะและพฤติกรรมของส่วนรวมทั้งหลาย
 เช่น กิริยาอาการ องค์กร กลุ่มสังคม พรรคการเมือง รัฐบาลและสถาบันต่าง ๆ ใน
 สังคมนั้นเชื่อว่าทางก็มีคุณสมบัติบางประการที่มีอิทธิพลต่อการแสดงออกหรือต่อพฤติกรรม
 ของส่วนรวมหรือของสถาบันแฝงอยู่ องค์กรหรือสถาบันจึงมีความแตกต่างไปจากการตัดสินใจ
 ของบุคคลเป็นอย่างมาก ที่เห็นชัดก็คือความมีเหตุผล (rationality) อำนาจ
 บารมี (charisma) ความชอบธรรม (legitimacy) และ ศักดิ์ศรี (prestige)
 เป็นต้น

ดังนั้น วิทยานิพนธ์นี้จึงพยายามที่จะเสนอผลงานวิจัยซึ่งพอจะยืนยันถึงลักษณะเด่น
 ของความสำนึกทางการเมืองอันจะนำไปสู่การแสดงออกทางการเมืองและการเข้ามามี
 ส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งกำหนดรูปแบบของกลุ่มผลประโยชน์ด้วย
 และลักษณะเด่นดังกล่าวนี้จะมีผลต่อการส่งเสริมการปกครองแบบประชาธิปไตยและ
 พัฒนาการทางการเมืองของไทยได้เป็นอย่างมากทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับชาติ

ปัญหาการพัฒนาทางการเมืองของไทยกับความสำนึกทางการเมือง

ความสำนึกทางการเมืองนั้น คือการที่ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ
 มีความคิดอ่าน รู้จักวิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล มีความตระหนักและยึดมั่นในการ
 ประพฤติปฏิบัติตามหลักการและอุดมการณ์ในการปกครองแบบประชาธิปไตยอยู่ตลอดเวลา
 มีความผูกพันกับระบบการเมืองโดยมีความรู้สึกได้ว่าตนเองเป็นส่วนประกอบอย่างหนึ่ง
 ในทางการเมือง จนก่อให้เกิดความสนใจทางการเมืองและเห็นความสำคัญของการ
 ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ต่อไป เช่น การสมัครเข้าเป็นสมาชิก
 ของพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมือง กลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ในทางการเมือง
 การใช้สิทธิของความเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยของประชาชน แสดงออกโดยวิธีการ
 ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง โดยการแสดงความคิดเห็นในทางการเมืองผ่านองค์การ

พรรคการเมืองและองค์การอื่น ๆ ทั้งของเอกชนและรัฐบาลโดยการเกินขอบวนเรียกร้อง สิทธิหรือเพื่อสนับสนุนหรือเพื่อคัดค้านการใช้อำนาจการปกครองของรัฐบาลหรือกลไก ของรัฐบาล ฯลฯ เป็นต้น ?

ดังนั้น ความสำคัญทางการเมืองและการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองจึงมี ความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด กล่าวคือ ความสำคัญทางการเมืองนี้จะเป็นช่องทางนำไปสู่ การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ในขณะที่เกี่ยวกับที่การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง จะสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญทางการเมือง และที่ถ่วงหรือระดับของการพัฒนาทาง การเมืองและความเป็นประชาธิปไตยของแต่ละประเทศก็อย่างก็อีกด้วย

สำหรับกรณีของประเทศไทย เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ปัญหาในการ พัฒนาทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยนั้น อาจจะสามารถกล่าวได้ว่านับตั้งแต่คณะราษฎร ทำการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ โดยเปลี่ยน รูปแบบการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็น การปกครองแบบประชาธิปไตยที่มี พระมหากษัตริย์เป็นองค์พระประมุขอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ เป็นต้นมานั้น การเปลี่ยนแปลง การปกครองแบบใหม่ ที่นำเอาประชาธิปไตยมาใช้เป็นแบบที่ในการปกครองประเทศนี้ ก็ต้องประสบกับความล้มเหลวเป็นส่วนใหญ่เนื่องจากเป็นเพียงการเปลี่ยนมือผู้ถืออำนาจ จากเดิมซึ่งพระมหากษัตริย์เป็นผู้ถืออำนาจลึทธิศักดในการบริหารแต่เพียงผู้เดียวมาสู่มือ ของกลุ่มผู้นำทางทหารและพลเรือนกลุ่มน้อย ที่เรียกตนเองว่า "คณะราษฎร" แทนเท่านั้น

อย่างไรก็ตามผู้ถืออำนาจการปกครองและบริหารประเทศสืบต่อมาจาก คณะราษฎรก็ได้พยายามที่จะให้ประชาชนเข้ามาเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยตามหลักการ ของการปกครองแบบประชาธิปไตยเพิ่มมากขึ้น ตัวอย่างเช่น ใ้จัดให้มีการเลือกตั้ง

ไปรกฎรายละเอียดและความหมายต่าง ๆ ตลอดจนความหมายสรุปของ ความสำคัญทางการเมืองนี้ไ้ไ้ในบทที่ ๒.

และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีสิทธิในการปกครองและในการบริหารประเทศ ตลอดจนอนุญาตให้มีการจัดตั้งพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองเป็นการเปิดโอกาสให้นักการเมืองที่มีแนวความคิดเหมือนกันเข้าร่วมมือในการแข่งขันทางการเมืองตามกฎหมายหรือกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เพื่อแข่งขันเข้าเป็นรัฐบาลหรือคองกรวดำนาจของรัฐบาล

เป็นที่น่าเสียดายว่า ความพยายามที่จะพัฒนาประชาธิปไตยต้องประสบความล้มเหลวตลอดมา เพราะการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้นมิได้เป็นไปตามกฎหมายหรือกติกาที่ใคร่ขูเอาไว้ในเจตนารมย์เริ่มแรกนั้นก็ทำให้เกิดการปฏิวัติ รัฐประหาร การประท้วง หรือการเดินขบวน การก่อกวนโดยโซ่กำลังอุบิทธิอันอยู่เบื้อง ๆ ทางคานรัฐสภานั้นเดาแก้มักจะมีอายุอยู่ไม่นานนัก หากไม่ถูกปฏิวัติรัฐประหาร ก็มักจะมีการแก่งแย่งผลประโยชน์กันต่าง ๆ นานา จนต้องยุบสภาในที่สุด จึงเห็นได้ว่าการปกครอง

ตัวอย่างเช่นสมัยที่มีการปกครองโดยรัฐบาลพลเรือเอกอภัยสิทธิ์พลของ นายปรีดี พนมยงค์ ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองมีการคอร์ปชั่นในหมู่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอยู่มาก เช่น การคอร์ปชั่นในองค์การสหประชาชาติ การลักลอบส่งข้าวออกนอกประเทศ การคอร์ปชั่นของสมาชิกสภาฯ เกี่ยวกับนโยบายจัดซื้อจอบเสียมให้กับประชาชน หรือในสมัยจอมพลถนอม กิตติขจรในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ก็มีการแก่งแย่งผลประโยชน์ในพรรคสมาชิกสภาผู้แทนเกี่ยวกับเงินพัฒนาจังหวัด หรือในสมัยของรัฐบาล ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งเป็นรัฐบาลจัดตั้งเป็นแบบ "สหพรรค" การเรียกร่องตำแหน่งในคณะรัฐมนตรีและตำแหน่งสำคัญ ๆ ทางการเมืองอื่น ๆ จึงทำให้ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช นายกรัฐมนตรีคัดสินใจยุบสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๑๕ และกำหนดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๒๐ ซึ่งผลการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๒๐ ซึ่งผลการเลือกตั้งพรรคประชาธิปัตย์ในฐานะเป็นพรรคที่มีคะแนนเสียงมากกว่าพรรคอื่นสามารถจัดตั้งรัฐบาลผสมขึ้นโดยร่วมกับพรรคชาติไทย พรรคสังคมและสังคมนิยมได้.

แบบประชาธิปไตยของประเทศไทยต้องล้มลุกคลุกคลานกันเช่นนี้มาตลอดจนถึงปัจจุบัน เป็นเวลานานถึง ๕๐ ปี

ดังนั้น เมื่อการปกครองแบบประชาธิปไตยของประเทศไทยมีอันต้องล้มลุกคลุกคลาน มาตลอดจนถึงปัจจุบันเป็นเวลานานถึง ๕๐ ปี ดังกล่าวแล้วข้างต้น การปกครองท้องถิ่น ของประเทศไทย ก็มีส่วนต้องถูกระดมกระเทือนไปด้วยเช่นกัน เพราะต้องประสบกับ ภาวะชงกั๊งจากความผันผวนทางการเมืองหลายครั้งหลายหนเป็นเวลาหลายปีติดต่อกัน วิฤทธิการดังกล่าวแต่ละครั้งก็ส่งผลกระทบต่อจนถึงสิทธิการเข้ามีส่วนร่วมทาง การเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นอยู่เสมอ โดยเฉพาะการปกครองท้องถิ่น ในรูปแบบของเทศบาล เมื่อเกิดการปฏิวัติรัฐประหารขึ้นในระบอบชาติได้มีการประกาศใช้ กฎอัยการศึกหรือประกาศใช้กฎระเบียบของคณะปฏิวัติ มีการยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ

ประเทศไทยได้เริ่มนำเอาการปกครองตนเองในท้องถิ่นมาใช้ตั้งแต่สมัยของ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ในปี พ.ศ. ๒๔๔๘ โดยประกาศจัดตั้งสุขาภิบาล ทาดลอมขึ้นที่ตำบลทาดลอม อำเภอเมืองสมุทรปราการ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๕๑ จึงมี กฎหมายจัดสุขาภิบาลตามหัวเมืองและตำบลในปี พ.ศ. ๒๔๖๑ เมื่อได้มีการเปลี่ยนแปลง การปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองระบอบกษัตริย์ภายใต้ รัฐธรรมนูญแล้ว รัฐบาลคณะราษฎรผู้ก่อการก็ได้วางนโยบายกระจายอำนาจการปกครอง สู่ประชาชนในท้องถิ่นด้วยความหวังที่จะให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองและ สร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ท้องถิ่นของตนเอง นอกจากนี้รัฐบาลคณะราษฎรผู้ก่อการ ยังมุ่งผลในทางการเมืองที่จะเผยแพร่การปกครองระบอบใหม่ตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๔๗๕ ให้แพร่หลายไปทั่วทั้งประเทศในระยะเวลาอันรวดเร็ว จึงได้จัดตั้งเทศบาลขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๖ ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบ เทศบาล พุทธศักราช ๒๔๗๖.

พร้อมกับมีการประกาศห้ามชุมนุมทางการเมืองในระดับชาติ ทำให้การจัดให้มีการเลือกตั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นของทุกระดับไว้เป็นการชั่วคราวโดยปริยาย

นอกจากสาเหตุข้างที่กล่าวนี้ จากการศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบและลักษณะของการกระจายอำนาจที่มีต่อการปกครองท้องถิ่นของไทย ได้พบสาเหตุอื่นอีก เช่น การควบคุมท้องถิ่นจากส่วนกลางทำให้ขาดอิสระในการดำเนินงาน การที่ท้องถิ่นมีรายได้ไม่เพียงพอทำให้ท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการบริการที่สำคัญบางอย่าง เช่น การสาธารณสุขเป็นต้น ให้แก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งความเฉื่อยชาต่อการเมือง (popular apathy) หมายถึงความไม่สนใจที่จะเข้ามีส่วนร่วมในทางการเมืองและการปกครองเท่าที่ควร ตลอดจนรูปแบบการปกครองที่ยังคงยึดถือรูปแบบสถาบันทางตะวันตกมากเกินไป เช่น จำลองรูปแบบรัฐสภามาใช้กับรูปการปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาล ทำให้เกิดความบกพร่องหลายประการ เช่น การแบ่งแยกระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหารจึงมีการหาเล่ห์เพทุบายเพื่อโค่นล้มฝ่ายบริหาร และเมื่อเกิดปัญหาทางรัฐบาลกลางก็จะใช้อำนาจตามกฎหมายจากพระราชบัญญัติเทศบาลที่มีอยู่ทำการยุบสภาแล้วนำเอาระบบการแต่งตั้งมาแทน สาเหตุเหล่านี้ล้วนแต่มีผลต่อการปกครองท้องถิ่นของไทยไม่สามารถบรรลุถึงเป้าหมายที่จะให้อิสระอย่างแท้จริงแก่ท้องถิ่นได้ ผู้ที่สนใจโปรดหารายละเอียดจาก Frederick James Horrigan, Local Government and Administration in Thailand : A Study of Institution and their cultural setting (Dissertation to Indiana University, 1959), pp.290-97; Choop Karnjanaprakorn, Municipal Government in Thailand : As an Institution and Process of Local Self-Government (Bangkok : Institution of Public Administration, Thammasat University, 1962), pp.215-34 ; William A. Robson, Local Government in Crisis (London : George and Urwin Ltd., 1966), John W. Ryan, "Municipal Government and Administration," In Problems of Politics and Administration, ed. Joseph L. Sutton (Bloomington, Indiana : Indiana University Press, 1962), p.80.

จากปัญหาการพัฒนาการเมืองไทยดังกล่าว นักวิชาการทางรัฐศาสตร์จึงให้ความสนใจศึกษาสาเหตุของความล้มเหลวในการปกครองแบบประชาธิปไตยของไทย ยังขาดความรู้ความเข้าใจ ซึ่งส่วนใหญ่จะพบว่าอุปสรรคเกิดจากความไม่เข้าใจและการขาดความรับผิดชอบต่อสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ความรู้สึกเฉยเมยหรือไม่ยินดียินร้ายที่จะไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งจากการรวมตัวกันเป็นกลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ เพื่อคอยถ่วงดุลรัฐบาลมิให้อำนาจมากเกินไป เป็นต้น พฤติกรรมทางการเมืองดังกล่าวนี้พอที่จะแสดงให้เห็นถึงสิ่งที่นักวิชาการทางรัฐศาสตร์เรียกว่า "การขาดความสำนึกทางการเมือง" ในลักษณะหนึ่งได้เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ประชาชนยังไม่พร้อมที่จะรับการปกครองแบบประชาธิปไตย

ท้ายที่สุดนี้จึงเป็นผลร้ายต่อการเจริญเติบโตของการปกครองแบบประชาธิปไตย ในขณะเดียวกันเป็นการง่ายต่อการที่กลุ่มบุคคลซึ่งรวมตัวกันอย่างเหนียวแน่นจะเข้ามา

ตั้งข้อสังเกตจาก ไพโรจน์ บุญญุก, "การปกครองท้องถิ่นกับการพัฒนาการเมือง," การพัฒนาการเมืองไทย ดิшит ซีร์เวคิน บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แพรวพินทยา, ๒๕๑๘), หน้า ๓๘๘ ; Harol-F. Alderfer, Local Government in Developing Countries (New York : McGraw-Hill Book Company, 1964), pp.170-80 ; Daniel Wit, A Comparative Survey of Local Government and Administrative (Bangkok : Durusapha Ladpraw Press, 1967), pp.90-100.

ฉวยโอกาสกอบโกยผลประโยชน์ร่วมกัน เช่น กลุ่มทหาร ° กลุ่มข้าราชการ หรือกลุ่มที่มีอิทธิพลทางศาสนา ๒ เป็นต้น โดยเฉพาะกลุ่มทหารของไทย การเข้ากลุ่มอำนาจทาง

๑
บทบาทของทหารในการเข้าแทรกแซงทางการเมือง มีผู้ศึกษาไว้มากมาย เช่น Harold Lasswell, "The Garrison State," American Journal of Sociology 46 (January 1941) ; Samuel Stouffer, The American Soldier (Princeton N.J. : Princeton University Press, 1949) ; Samuel Huntington, The Soldier and State (Cambridge, Mass. : Harvard University Press, 1957) ; Morris Janowitz, The Professional Social Soldier : A Social and Political Portrait (Chicago, III : The Free Press, 1960) ; Lucian Pye, Army in the Process of Political Modernization (Cambridge, Mass. : MIT Press, 1959) ; Rupert Emerson, From Empire to Nation (Boston, Mass. : Little, Brown, 1960) ; John J. Johnson, ed., The Role of Military in Underdeveloped Countries (Princeton, N.K. : Princeton University Press, 1962) ; also in World Politics 2 (January, 1970) : 273-274 ; กนลา สุขพานิช วุฒิชัย มุลศิลา, ทหารกับการเมือง : วิเคราะห์เปรียบเทียบ, กนลา สุขพานิช วุฒิชัย มุลศิลา บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แสงรุ่งการพิมพ์, ๒๕๒๓).

๒
บทบาทของกลุ่มทางศาสนาต่อการเมืองนั้น มีตัวอย่างในหลายประเทศ เช่น ประเทศพม่า กลุ่มศาสนาที่เคยมีอิทธิพลกลุ่มหนึ่ง คือ กลุ่ม YMBA หรือ YEA (Young Monk Buddhist Association หรือ Young Buddhist Association ลอกแบบมาจาก YMCA และ YWCA ของฝรั่ง โปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน Melfor Spiro, Buddhism and Society (New York : Harper and Row), 1970; D.G. Smith, Religion, Politics and Social Change in the Third World (New York : The Free Press, 1971) ; Fred R. Vonder Mehdien, Religion and Nationalism in Southeast Asia (Madison : University of Wisconsin Press, 1963) ; สำหรับประเทศเวียดนาม กลุ่มศาสนาที่เคยมีบทบาทสำคัญ คือ กลุ่มศาสนาพุทธนิกาย Hoa-Hao และ Cao-Dai โปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน Smith D.G., Religion, Politics and Social Change in the Third World (New York : The Free Press, 1971).

การเมืองการปกครองและบริหารประเทศโดยการปฏิวัติหรือรัฐประหาร เกือบทุกครั้ง มักจะอ้างสาเหตุว่าจำต้องเขาแทรกแซงเพราะประชาชนขาดความสำนึกทางการเมือง นอกจากนี้ก็อ้างสาเหตุว่าประเทศกำลังอยู่ในภาวะเสื่อมโทรมและถูกรุกรานจากต่างชาติ จำจะต้องยึดอำนาจเพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยของชาติเอาไว้ นอกจากนี้ก็ยังอ้างที่จะนำการปรับปรุงประเทศ แก้ไขปัญหาคอร์ปชั่นและแก้ไขความล้มเหลวทางการบริหาร ประเทศของรัฐบาลพลเรือน ๒

เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงแล้ว ปัญหาทางการพัฒนาการเมืองของไทย ที่กล่าวอ้างมาข้างต้นนั้น ย่อมเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้ปกครองและบริหารประเทศ ที่จะต้องดำเนินการแก้ไข และตลอดระยะเวลา ๕๐ ปี ตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ จนถึงปัจจุบัน นับได้ว่าเป็นช่วงระยะเวลาที่ยาวนานพอควรสำหรับการ แก้ไขปัญหากล่าวให้บรรลุผลสำเร็จจริงได้ ถ้าหากผู้บริหารประเทศจะได้ทุ่มเทอุทิศแนวทาง ปฏิบัติในการปกครองและบริหารตามหลักการของการปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

ดังนั้น การพัฒนาทางการเมืองให้ก้าวหน้าจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาถึง สิ่งที่เรียกว่า "ความสำนึกทางการเมือง" ที่มักจะถูกนำไปเป็นข้ออ้างของการยึดอำนาจ และเพื่อสร้างความชอบธรรมให้แก่อำนาจที่โค่นมาจากการปฏิวัติหรือรัฐประหารของกลุ่มทหาร ที่โค่นปกครองและบริหารประเทศไทยมาเป็นเวลานานถึง ๕๐ ปี นับตั้งแต่เปลี่ยนแปลง

^๑โปรดดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน วิศิษฎ์ ทวีเศรษฐ, ประสาน บุญโสภากย์ และ รังสรรค์ แสงสุข, รวมประกาศของคณะปฏิวัติ (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๑๕), หน้า ๑๓.

^๒โปรดดูรายละเอียดได้ใน Samuel Decalo, Coups and Army Rule in Africa : Studies in Military Styles (New Heaven : Yale University Press, 1976), p.15.

การปกครองเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน เพราะความสำคัญทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่งในกระบวนการสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ซึ่งมีผลต่อการปรับปรุงระบบการปกครองให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมทางการเมืองของไทย ทั้งนี้ในสมัยหนึ่งเคยมีนักวิชาการและนักการเมืองหลายท่านพยายามที่จะหาวิถีทางในการปกครองแบบประชาธิปไตยที่สามารถปรับปรุงให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมทางการเมืองของไทย จนถึงกับเกิดคำศัพท์นิยมขึ้นคำหนึ่งว่า "ประชาธิปไตยแบบไทย ๆ" ขึ้น หรือในปัจจุบันความพยายามดังกล่าวก็ยังมีได้หมดสิ้นไป จนถึงกับเกิดคำศัพท์นิยมขึ้นอีกคำหนึ่ง คือ "ประชาธิปไตยครึ่งใบ" นอกจากนี้แล้ว ความสำคัญทางการเมืองยังเป็นช่องทางนำไปสู่การแสดงออกทางการเมืองด้วยการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ อีกด้วย ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของประเทศทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่นในที่สุด ซึ่งผู้เขียนจะได้ทำการศึกษาในรายละเอียดของบทต่อ ๆ ไปนี้

ภูมิหลังและสภาพของปัญหาในพื้นที่ทำการวิจัย

ความเชื่อทั่วไปเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของชาวชนบทก็คือ โดยพื้นฐานแล้วจะเป็นชีวิตที่มีแต่คุณความดีก่อรูปด้วยคุณธรรมสูงซึ่งสร้างสมกันมาเป็นเวลายาวนาน เพราะลักษณะสังคมของชาวชนบทส่วนใหญ่จะเป็นสังคมเกษตรกรที่ผูกพันอยู่กับชนบทนิยมประเพณี^๑

^๑ George M. Foster, "Introduction : Peasant Character and Personality," in Peasant Society, ed. Jack M. Potter and May N. Diaz (Boston : Little Brown and Company, 1962), pp.296-299.

ชีวิตความเป็นอยู่ของสังคมชนบทจึงมักจะมีวิถีชีวิตแบบเกษตรกรรมมีความผูกพัน
 ในทางเครือญาติและมีความยากจนในทางเศรษฐกิจเสียเป็นส่วนใหญ่^๑ ๑. กังที่ เรคฟิลด์
 ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับชีวิตเกษตรกรรมในชนบทไว้ว่าเกษตรกรรมเป็นบุคคลที่ถูกควบคุมอย่าง
 แน่นแฟ้นไว้กับพื้นที่มาเป็นระยะเวลาอันชั่งสับเนื่องมาจากประเพณีนิยม การดำเนิน
 การผลิตของเกษตรกรรมนั้นจึงเป็นเพียงวิถีทางในการดำรงชีวิตอย่างหนึ่งเท่านั้นมิได้เป็น
 ธุรกิจเพื่อหวังเอาผลกำไร^๒ ๒. กวายเป็นสังคมเกษตรกรรมการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ
 จึงเกิดขึ้นอย่างเชื่องช้า^๓ ๓

ดังนั้น บทบาททางการเมืองของเกษตรกรรมในชนบทจึงจะสังเกตได้จากความ
 อ่อนแอทางพื้นฐานของสังคมและการเมืองที่ไ้รับอิทธิพลจากสภาพสังคมของชาวชนบทเอง
 จึงทำให้ปราศจากการร่วมมือประสานงานกันอย่างแท้จริง ยากที่จะรวมพลังเป็นกลุ่มก้อน
 ถึงแม้จะรวมกันเป็นกลุ่มใดก็จะเป็นการรวมกลุ่มกันอย่างหลวม ๆ ไม่สามารถจะก่อให้เกิด
 พลังผลักดันทางการเมืองที่มีอำนาจต่อรองกับรัฐบาลได้ เช่นกรณีการลุกฮือเข้าร่วมปฏิวัติ
 ของชาวนาในรัสเซียและชาวนาจีน

^๑ Eric R. Wolf, "Conclusion," in Peasant Wars of the Twentieth Century (New York : Harper & Row Publishers, 1969), pp.267-70.

^๒ Robert Redfield, Peasant Society and Culture (Chicago : University Chicago Press), p.299.

^๓ George M. Foster, "Introduction : Peasant Character and Personality," in Peasant Society, p.299.

จากการพิจารณาสภาพสังคมชนบทของไทยก็มีสภาพไม่ต่างกันกับคำพรรณนาข้างต้นนี้ เพราะร้อยละ ๙๕ ของสังคมไทยทั้งหมดที่เป็นเกษตรกรนี้เมื่อวิวัฒนาการของสังคมเกษตรกรมาจากสังคมศักดินาในอดีต ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ได้อาศัยทำกินในพื้นที่ดินของขุนนางทั้งหลายที่ไ้รับพระราชทานดินที่คืนจากพระมหากษัตริย์ จากลักษณะดังกล่าวนี้เกษตรกรจึงขาดความเป็นอิสระ มีหน้าที่ในการทำนาเพื่อการบริโภคหรือเพื่อดำรงชีวิตของตนเอง และครอบครัวและเพื่อส่งส่วยให้แก่เจ้าของที่ดิน ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับสังคมเกษตรกรโดยทั่วไปดังที่กล่าวมาแล้ว

แม้เมื่อสังคมศักดินาได้สลายตัวไปหรือจะเกิดการปกครองแบบประชาธิปไตยขึ้นก็ตาม ซึ่งทำให้เกษตรกรจะมีความเป็นอิสระมากขึ้นก็ตาม แต่ส่วนใหญ่ก็ยังยากจนเพราะปราศจากทุนทรัพย์ จึงจำเป็นต้องขออาศัยเขานาทำมาหากินจากเจ้าของที่ดินเค็มต่อไป ยิ่งการปกครองแบบประชาธิปไตยของไทยประสบความสำเร็จหมดจดมาส่งผลกระทบต่อเงื่อนไขไปสู่การปกครองระบอบต่าง ๆ บทบาททางการเมืองของชาวชนบทที่มีปัญหาอยู่แล้วจึงต้องประสบปัญหาทับถมกันต่อไปอีก

จึงเกิดปัญหาขึ้นว่า เมื่อสภาพสังคมของชาวชนบทซึ่งเป็นสังคมเกษตรกรเสียเป็นส่วนใหญ่ที่มีสภาพเป็นเช่นนี้และบทบาททางการเมืองซึ่งเป็นปัญหาต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและการพัฒนาทางการเมืองในวิถีทางของประชาธิปไตย

แนวทางแก้ไขปัญหาระหว่างคนนี้แนวทางหนึ่งก็คือ การกระตุ้นให้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมชาวชนบท หรือดังที่กล่าวแล้วข้างต้น คือ การสร้างให้เกิดสำนักทางการเมืองขึ้น เพื่อเป็นช่องทางให้ไปสู่การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของชาวชนบทต่อไป โดยเฉพาะการรวมกลุ่มเพื่อเป็นพลังผลักดันทางการเมืองที่มีอำนาจต่อรองกับฝ่ายปกครองได้ ซึ่งบทบาทเช่นนี้ก็คือบทบาทในฐานะเป็นกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มอิทธิพลทางการเมืองนั่นเอง

ความสำคัญของบทบาทกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มอิทธิพลทางการเมืองที่มีต่อการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้น ก็เพราะโดยหลักการและในทางปฏิบัติแล้วประชาธิปไตยเป็นระบบการแข่งขันระหว่างกลุ่มต่าง ๆ เพื่อช่วงชิงอำนาจทางการเมือง

และการปกครอง สำหรับกลุ่มที่พ่ายแพ้ในการเลือกตั้งหรือช่วงชิงอำนาจทางการเมือง และการปกครองไม่ว่าก็สามารถรักษานโยบายของแต่ละกลุ่มคนไว้ด้วยการพยายามเข้าไปมีอิทธิพลต่อรัฐบาลในการกำหนดนโยบายสาธารณะให้คล้อยตามความต้องการของกลุ่มคน เป็นการวางคุณสมบัติให้รัฐบาลหรือฝ่ายปกครองมีอำนาจมากเกินไปและใช้อำนาจตามอำเภอใจ

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ในสังคมที่ไม่มีกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มอิทธิพล ในทางการเมืองมากพอที่จะเข้าร่วมในกระบวนการทางการเมืองของประเทศใดก็ตาม เป็นผลให้กลุ่มอื่นที่รวมตัวกันเข้มแข็งและเหนียวแน่นกว่าเข้ามาควบคุมอำนาจทางการเมืองของประเทศและแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกัน นับว่าเป็นอุปสรรคต่อความเจริญเติบโตของการปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างมาก ดังปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศที่กำลังพัฒนาทั้งหลาย และประเทศไทยก็คงเป็นตัวอย่างหนึ่งที่พอจะเห็นได้อย่างชัดเจนดังกล่าวไว้แล้วข้างต้นของบทนี้

สิ่งสำคัญสำหรับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนสิ่งหนึ่ง คือ การสร้างสถาบันทางการเมืองให้มีความเข้มแข็งเพื่อให้ประชาชนใช้เป็นสถาบันปกป้องและคุ้มครองพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ ถ้าสถาบันเหล่านี้ไม่สามารถเป็นสถาบันที่เข้มแข็งได้ก็จะเปิดโอกาสให้กลุ่มอื่นที่เป็นสถาบันเข้มแข็งกว่าเข้ามาบีบบังคับสำคัญในการคุมอำนาจทางการเมืองได้โดยง่าย โดยเฉพาะคณะทหารนั้นเข้ามาควบคุมการใช้อำนาจทางการเมืองด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศ เป็นต้น ซึ่งอาจกลายเป็นการรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มบุคคลกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดในที่สุด รายละเอียดเพิ่มเติมโปรดดูใน กระมล ทองธรรมชาติ, "ปัญหาทางการเมืองของประเทศที่กำลังพัฒนา," ทฤษฎีและแนวความคิดในการพัฒนาประเทศ, หน้า ๔๔-๔๕.

จากการสังเกตของผู้เขียนเองก็ได้พบพื้นที่หนึ่งในสังคมชนบทแห่งหนึ่งของประเทศไทย ซึ่งพอจะใช้เป็นพื้นที่ทำการวิจัยเพื่อใช้วิเคราะห์ในการศึกษาเป็นรายกรณี (case study) ได้ในส่วนที่เกี่ยวกับบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์กับความสำคัญทางการเมืองและการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งเป็นศูนย์แห่งความสนใจของผู้เขียนพื้นที่ดังกล่าวนี้ก็คือ เขตเทศบาลตำบลโนนสูง ซึ่งอยู่ภายในพื้นที่หนึ่งของพื้นที่อำเภอโนนสูงทั้งหมดของจังหวัดนครราชสีมา ดังปรากฏรายละเอียดต่อไปนี้

ประวัติความเป็นมาของเทศบาลตำบลโนนสูง

หลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครอง ปี พ.ศ. ๒๔๗๕ แล้ว รัฐบาลก็ได้ดำเนินการจัดตั้งเทศบาลขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับการปกครองแบบประชาธิปไตยขึ้นในทุกจังหวัด (และบางตำบล) ทั่วราชอาณาจักรตามควรแก่ฐานะของสถานที่ที่จัดตั้ง เช่น เทศบาลตำบล เทศบาลเมืองและเทศบาลนคร แล้วแต่กรณี โดยเฉพาะจังหวัดนครราชสีมา ทางกรมมีความประสงค์จะจัดตั้งเทศบาลขึ้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา ซึ่งเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด ส่วนเทศบาลตำบล ทางกรมการที่จะตั้งขึ้นที่อำเภอบัวใหญ่อีกแห่งหนึ่ง แต่เกิดอภัพก็ภัยครั้งใหญ่ขึ้นที่อำเภอบัวใหญ่ จึงไม่สามารถตั้งเทศบาลตำบลขึ้นที่นั่นได้

ทางการจึงได้พิจารณาในขณะนั้นเห็นว่า อำเภอโนนสูงมีชุมนุมชนและทำเลดีกว่าที่อื่น^๒ จึงได้มีพระราชกฤษฎีกายกฐานะตำบลโนนสูงขึ้นเป็นเทศบาลตำบล เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๐ มีอาณาเขตครอบคลุมตำบลหลุมข้าวและตำบลธารประสาธน์ในปัจจุบัน

ข้อเขียนส่วนใหญ่นำมาจากรายงานราชการ อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา เมื่อ ๘ ก.ค. ๒๕๑๑ (เอกสารโรเนียวไม่พิมพ์เผยแพร่) และวารสารแสดงผลงานของเทศบาลตำบลโนนสูงปี ๒๕๑๕ อภินันทนาการในวาระดิถีขึ้นปีใหม่ ๒๕๑๕ (นครราชสีมา : โรงพิมพ์บริษัทรวมจิตราชมิตรา จำกัด, ๒๕๑๕).

^๒ พิจารณาจากที่ตั้งของอำเภอโนนสูงแห่งนี้ อยู่ระหว่างกลางของอำเภอบัวใหญ่กับอำเภอเมืองนครราชสีมา ค่ายเหตุนี้เอง เดิมอำเภอโนนสูงมีชื่อว่า "อำเภอกลาง".

ต่อมาปี พ.ศ. ๒๔๙๒ เทศบาลไครองขอให้มีการเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาล โดยขออนุญาตตัดเขตเทศบาลให้แคบเข้าจากเดิมเพราะเขตเทศบาลเดิมนั้นกว้างขวางมาก ไม่สามารถจะให้บริการแก่ประชาชนได้เพราะเกี่ยวกับรายได้ไม่พอกับรายจ่าย ทางราชการ จึงได้ออกพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลตำบลโนนสูงเสียใหม่ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๓ จนเหลือเขตเทศบาลเพียงเนื้อที่ ๕,๐๕๕ ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตเพียงเขตตลาดเก่า ตลาดใหม่ หมู่บ้านเพิ่ม บ้านโนนนา บ้านโนนแก้ว บ้านสวนผัก บ้านกะพี้ บ้านบัว บ้านโนนหมั่น บ้านโนนสูง และบ้านโนนระเวียง ๑

สภาพสังคมและเศรษฐกิจ

สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเขตเทศบาลตำบลโนนสูงนั้นก็ยังมีลักษณะ เช่นเดียวกับ สภาพสังคมและเศรษฐกิจของสังคมชนบทไทยโดยทั่วไป การดำรงชีวิตส่วนใหญ่ยังเป็น แบบเกษตรกรรมและยากจนอยู่

อย่างไรก็ตาม หากพิจารณากันให้ลึกลงไปตามลักษณะของเขตความเจริญ ภายในเขตเทศบาลตำบลโนนสูงแล้ว สามารถแยกสภาพสังคมและเศรษฐกิจภายในเขต ดังกล่าวนี้ให้เห็นลักษณะที่เด่นชัดขึ้นอีก คือ

๑. เขตความเจริญเก่าที่มีมาตั้งแต่เริ่มจัดตั้งเทศบาลแห่งนี้ขึ้น คือ เขตตลาดเก่า กินอาณาบริเวณนับตั้งแต่สะพานข้ามสะพานข้ามแม่น้ำลำเชียงไกร ๒

๑ ผู้สนใจโปรดศึกษารายละเอียดของเขตเทศบาลตำบลโนนสูงได้จาก ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๒๗ ตอนที่ ๗ วันที่ ๓๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๙๓, หน้า ๑๒๕-๑๒๗.

๒ เป็นแม่น้ำสายสั้น ๆ ความยาวประมาณ ๓๐๐ กิโลเมตร เป็นแม่น้ำที่เสื่อม สิ้นโลหิตใหญ่ที่หล่อเลี้ยงการเกษตรกรรมของเขตเทศบาลตำบลโนนสูงแห่งนี้มาเป็น เวลานานแล้ว นอกจากนั้นก่อนหน้าที่จะมีที่ทำการประปาอำเภอโนนสูงเกิดขึ้น ย้อนหลังไป ประมาณ ๔ ปีจากปัจจุบัน ราวปี พ.ศ. ๒๔๑๒ ประชาชนภายในเขตเทศบาลตำบลโนนสูง ยังใช้น้ำจากแม่น้ำลำเชียงไกรแห่งนี้ไปใช้ในชีวิตรประจำวันอีก เช่น ใช้น้ำดื่ม ใช้น้ำอาบน้ำ ใช้น้ำประกอบอาหาร และใช้ในการป้องกันและระงับอัคคีภัยที่เกิดขึ้นยามฉุกเฉินด้วย.

จนถึงเขตน่านบัว ที่ได้เรียกว่าเป็นเขตความเจริญเก่านักเนื่องมาจาก เขตดังกล่าวนี้ เคยเป็นเขตชุมนุมชนหนาแน่นมาตั้งแต่เริ่มจัดตั้งเทศบาลแห่งนี้ขึ้น โดยมีตลาดสด เทศบาล ๑ เป็นชื่อเรียกความเจริญที่เกิดขึ้น การดำเนินชีวิตของประชาชนในเขตนี้ จะเป็นไปในรูปของการเกษตรกรรมและค้าขายร่วมกัน กล่าวคือ บรรดาประชาชนที่อยู่ รอบนอกเขตตลาดเก่านับตั้งแต่บริเวณวัดบ้านบัว ซึ่งเป็นวัดแห่งเดียวในเขตนี้นั้นจะ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนมาก มักจะขายแรงงานในรูปแบบของชาวนารับจ้าง มากที่สุด คือ ขายแรงงานให้กับเจ้าของที่นาเป็นสำคัญ สำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่ ภายในเขตตลาดเก่าแก่ ๆ โดยถือันับเอาตั้งแต่บริเวณคอสะพานข้ามแม่น้ำลำเชียงไกร จนจดทางแยกจะไปสู่วัดบ้านบัวนั้นมักจะประกอบอาชีพค้าขายเป็นสำคัญ

๒. เขตความเจริญใหม่ ได้แก่ เขตตลาดใหม่ซึ่งกินอาณาบริเวณนับตั้งแต่ ที่ว่าการอำเภอโนนสูงเป็นต้นไปจนถึงเขตรถไฟทางคานทิศเหนือของ เขตเทศบาลตำบล โนนสูง และถนนทางหลวงเข้าตัวจังหวัดนครราชสีมาทางคานตะวันออกของ เขตเทศบาล ตำบลโนนสูง เขตดังกล่าวนี้ได้ชื่อว่า เขตตลาดใหม่ จากการเรียกตามชื่อตลาดสด เทศบาล ๒ ที่สร้างขึ้นภายหลังตลาดสดเทศบาล ๑ ประมาณ ๓๔ ปี เพื่อเพิ่มบริการ ให้แก่ประชาชนเป็นสำคัญ

การดำเนินชีวิตของประชาชนในเขตนี้เป็นแบบค้าขายซึ่งมีตั้งแต่การค้าขาย ขนาดเล็ก เช่น ร้านค้าย่อย ร้านค้าชำ จนถึงการค้าขนาดใหญ่และโรงงานอุตสาหกรรม เช่น โรงงานทำน้ำตาล โรงสีข้าว เป็นต้น จนถึงกับมีบางคนเรียกเสียใจกันว่า "ไชนาทาวน์แห่งโนนสูง" เพราะประชาชนในเขตนี้จะเป็นคนเชื้อสายจีนเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งคนเหล่านี้อพยพมาจากอำเภอใกล้เคียง เช่น อำเภอบัวใหญ่ อำเภอพิมาย อำเภอ ห้วยแถลง เป็นต้น เข้ามารับรกรากภายในเขตเทศบาลตำบลโนนสูงก่อนหน้าจะเป็น เขตเทศบาลและโนนสูงยังไม่เป็นชื่ออำเภอและยังคงเรียกว่าอำเภอกวางอยู่

นอกจากความเจริญภายในเขตตลาดใหม่นี้จะเจริญทางคานเศรษฐกิจดังที่ กล่าวแล้ว ความเจริญในทุกคานนั้นกล่าวได้ว่าถูกนำมาจัดตั้งไว้ที่บริเวณเขตนี้ โดยเฉพาะเลยที่เดียว นับตั้งแต่ทางคานการศึกษา โรงเรียนเทศบาล ๑ (รัฐราษฎร์บำรุง)

ซึ่งทำการเปิดสอนในระดับประถมศึกษาตอนต้นระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ ตั้งแต่
 ประถมศึกษาปีที่ ๑ - ประถมศึกษาปีที่ ๕ (โครงการขยายปี พ.ศ. ๒๕๒๕ ถึงประถม
 ศึกษาปีที่ ๗) โรงเรียนประจำอำเภอ "โนนสูงศรีธานี" ซึ่งทำการเปิดสอนในระดับ
 มัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายคือตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ ๑ - มัธยมศึกษา
 ปีที่ ๕ โรงเรียน "โนนสูง" ซึ่งทำการเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาเช่นเดียวกับ
 โรงเรียนประจำอำเภอ "โนนสูงศรีธานี" ตามโครงการทดลองของกระทรวงศึกษาธิการ
 โรงเรียนอนุบาลพิทักษ์ภูเบนทร์ และโรงเรียนอนุบาลजूตัวของเอกชน

ทางบ้านสถานที่ราชการซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณเขตนี้อีกมีที่ทำการประจำอำเภอ
 โรงพยาบาลประจำอำเภอ (ซึ่งเปิดบริการเมื่อต้นปี พ.ศ. ๒๕๒๓) สำนักงานเทศบาล
 ตำบลโนนสูง ที่ทำการเกษตรอำเภอ สถานีตำรวจอำเภอโนนสูง ที่ว่าการอำเภอโนนสูง
 ทางด้านการคมนาคมติดต่อ สถานีรถไฟประจำอำเภอก็ตั้งอยู่ในบริเวณ
 เขตนี้อีกเหมือนกัน และภายในเขตดังกล่าวนี้มีวัดหนึ่งวัดที่มีความเจริญมากกว่าทุกวัดภายใน
 เขตเทศบาลตำบลโนนสูง คือ วัดใหม่สุนทร

๓. เขตความเจริญแบบชนบทแท้จริง คือ เขตที่ประชาชนส่วนใหญ่ยังเป็น
 เกษตรกรที่ยากจนหรือเป็นชาวนาจน ชาวนารับจ้าง ไม่มีที่ทำกินของตนเอง และดำเนินการ
 ผลิตเพื่อใช้ดำรงชีพอยู่ไปวันหนึ่ง ๆ เท่านั้น และใช้เครื่องมือง่าย ๆ อีกทั้งแรงงาน
 จากครอบครัวของตนเอง ซึ่งได้แก่เขตนบ้านเพิ่ม นับตั้งแต่ถนนเรียบทางรถไฟด้าน
 ทิศเหนือของเขตเทศบาลตำบลโนนสูงจนถึงเขตป่าช้าจีนติดต่อกับตำบลหนองแมว
 เขตอำเภอเมือง เขตนบ้านโนนนาและโนนแก้ว นับตั้งแต่ถนนเรียบทางรถไฟด้าน
 ทิศตะวันออกของเขตเทศบาลตำบลโนนสูง จนถึงเขตติดต่อกับบริเวณโรงพยาบาลประจำ
 อำเภอ เขตนบ้านสวนผัก นับตั้งแต่เขตติดต่อกับเขตนบ้านเพิ่มทางด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือ
 จนถึงเขตติดต่อกับเขตนบ้านกะพี้ เขตนบ้านกะพี้ นับตั้งแต่เขตติดต่อกับบ้านสวนผักจนถึงบริเวณ
 คอสะพานข้ามแม่น้ำลำเชียงไกรเขตตลาดเก่า เขตนบ้านโนนหมั่น นับตั้งแต่บริเวณเขต
 ที่ตั้งโรงเรียนเทศบาล ๒ (รัฐราษฎร์สังเคราะห์) ซึ่งทำการเปิดสอนในระดับประถมศึกษา
 เช่นเดียวกับโรงเรียนเทศบาล ๑ จนถึงเขตวัดโนนหมั่น ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่วัดหนึ่งใน ๓
 วัดของเขตเทศบาลตำบลโนนสูง คือ วัดบ้านบัว วัดโนนหมั่น และวัดใหม่สุนทร เขตนบ้าน

โนนสูง นับตั้งแต่บริเวณเขตติดต่อเขตน่านโนนหมั่นจนถึงสุดเขตเทศบาลตำบลโนนสูง
 ทางทิศตะวันตก และเขตน่านโนนระเวียง ซึ่งอยู่นอกหลักเขตเทศบาลตำบลโนนสูง
 ทางทิศตะวันตกติดต่อกับเขตน่านโนนสูง แต่ด้วยเหตุที่ประชาชนภายในเขตนี้
 ต้องการพึ่งบริการจากเทศบาลตำบลโนนสูงจึงขอเข้ามาอาศัยสามะโนครวัประชากรหรือ
 ทะเบียนบ้านอยู่ในเขตเทศบาลตำบลโนนสูงมาเป็นเวลานาน

จากลักษณะของสภาพสังคมและเศรษฐกิจโดยทั่วไปของเขตเทศบาลตำบล
 โนนสูงที่กล่าวมาข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่าถึงแม้จะเป็นเขตที่นับได้ว่ามีความเจริญแบบสังคมเมือง
 กับชนบทปะปนกันอยู่ กล่าวคือ เขตที่มีความเจริญใกล้เคียงกับลักษณะความเจริญแบบ
 สังคมเมือง เช่น ทางด้านเศรษฐกิจ ทางด้านการศึกษาและสวัสดิการสังคม เป็นต้นก็ตาม
 ตัวอย่างที่จะเห็นได้ คือ เขตตลาดใหม่ แต่เมื่อพิจารณากันโดยลงแต่ลึกก็ยังมีลักษณะ
 ของสังคมชนบทอยู่มาก คือ มีลักษณะที่อยู่กันอย่างกระจัดกระจาย เกษตรกรส่วนใหญ่
 ยังมีความยากจนอยู่ ชาวนาส่วนใหญ่ก็ยังเป็นชาวนาจนและชาวนารับจ้าง การทำ
 เกษตรกรรมก็ยังต้องอาศัยธรรมชาติอยู่มากไม่น้อยเลยที่เดียว แม้จะมีโครงการชลประทาน
 ช่วยเหลือแต่ก็กระทำไ้เพียงเล็กน้อย

ทางเทศบาลตำบลโนนสูงมีโครงการชลประทานหลายโครงการ เช่น
 โครงการสร้างฝายเพื่อกักน้ำจากลำเชียงไกร โครงการขุดลอกคลองลำเชียงไกร
 โครงการเหมืองส่งน้ำเขตน่านหมั่น เป็นต้น ซึ่งดำเนินการแล้วเสร็จไปบางส่วนแล้ว
 แต่โครงการกักน้ำก็ยังต้องอาศัยธรรมชาติ คือ ปริมาณน้ำจากแม่น้ำลำเชียงไกร
 เป็นสำคัญและมีกัมมอุปสรรคในฤดูร้อน คือ น้ำจะแห้งชอกมากหรือในฤดูฝนซึ่งคราว
 ฝนฟ้าก็ ก็จะเกิดน้ำท่วมใหญ่ ผู้เขียนเองก็ได้ไปพบมาด้วยตนเองจากรอยความ
 เสียหายที่หลงเหลืออยู่ ภายหลังเดินทางไปรับตำแหน่งเจ้าพนักงานบริหารงานเทศบาล ๓
 (รองปลัดเทศบาล) ได้เพียง ๒ วัน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๒.

จากลักษณะสังคมและเศรษฐกิจของเทศาภิบาลในสูงตามทีกล่าวนี้
 ถ้าจะกล่าวกันในเชิงทฤษฎีแล้วตามลักษณะของสังคมชนบทโดยทั่วไปย่อมจะทำให้เกิด
 ความอ่อนแอทางพื้นฐานสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลกระทบมาสู่บทบาททางการเมือง
 ของชาวนชนบทอีกด้วย สาเหตุเนื่องจากระทำให้มีการแบ่งชนชั้นของชาวนชนบทในแนวตั้ง
 (vertical segmentation) ดังที่นักวิชาการบางท่านแบ่งชั้นของชาวนาออกเป็น
 ชาวนารวย ชาวนากลาง ชาวนาจนและชาวนารับจ้าง ซึ่งในบรรดาชาวนาทั้งหมดนี้
 ชาวนาจนและชาวนารับจ้างมีจำนวนมากที่สุดจึงปราศจากการร่วมมือประสานงานกัน
 อย่างแท้จริง และลักษณะของสังคมที่มีลักษณะอยู่กันอย่างกระจัดกระจายเป็นกลุ่ม ๆ
 เขต ๆ เป็นการยากต่อการรวมพลังเป็นกลุ่มก้อนทำให้พลังของสังคมชาวนชนบทอ่อนแอ
 แม้จะมีการรวมกลุ่มกันก็จะเป็นเพียงการรวมกลุ่มกันอย่างหลวม ๆ เท่านั้น เพื่อดำเนิน
 กิจกรรมบางอย่าง เช่น ทางศาสนา หรือการบันเทิง และทางชนบทรรมนิยมประเพณี
 เป็นต้น จึงไม่สามารถก่อให้เกิดพลังผลักดันทางการเมือง เพื่อสร้างอำนาจต่อรอง
 กับฝ่ายปกครองทั้งในระดับท้องถิ่นและรัฐบาลได้ ซึ่งบทบาทเช่นนี้ก็ย่อมบทบาทในฐานะ
 กลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มอิทธิพลในทางการเมืองนั่นเอง ๒

อย่างไรก็ตาม คำพรรณนาข้างต้นนี้กลับตรงกันข้ามกับพฤติกรรมของประชาชน
 ภายในเขตเทศาภิบาลในสูง กล่าวคือ ลักษณะของการอยู่กันอย่างกระจัดกระจาย
 เป็นกลุ่ม ๆ เขต ๆ นั้น ก่อให้เกิดกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ขึ้นภายในเขตเทศาภิบาล

René Dumont, "Agriculture as Man's Transformation of the Rural Environment," in Peasant and Peasant Societies (England : Penguin Books Ltd., 1971), p.141.

๒ ชัยอนันต์ สมุทวณิช, ประชาธิปไตยสังคมนิยมคอมมิวนิสต์กับการเมืองไทย
 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์, ๒๕๑๘), หน้า ๑๓๖.

ตำบลโนนสูงมากมาย เช่น กลุ่มเกษตรกรในเขตต่าง ๆ เช่น กลุ่มเกษตรกรเขตบ้านเพิ่ม
เขตโนนหมั่น เขตโนนสูง เขตบ้านม่วง เป็นต้น หรือกลุ่มลูกจ้างและกรรมกรในเขตต่าง ๆ
เช่น กลุ่มลูกจ้างและกรรมกรเขตทางรถไฟ เขตโรงสีนครทอง เขตบ้านเพิ่ม เขตบ้านม่วง
เขตโนนหมั่น และเขตโนนสูง เป็นต้น หรือกลุ่มผลประโยชน์อื่น ๆ อีกมาก

จากการสังเกตการณ์ของผู้เขียนรวมทั้งมีโอกาสได้ใกล้ชิดกับกลุ่มผลประโยชน์
ต่าง ๆ เหล่านี้เป็นประจำก็ได้พบข้อสังเกตประการหนึ่งว่า การรวมกลุ่มของกลุ่ม
ผลประโยชน์ต่าง ๆ ภายในเขตเทศบาลตำบลโนนสูงเหล่านี้ยังรวมกลุ่มกันแบบเหนียวแน่น
มิใช่แบบหลวม ๆ ตามลักษณะของการรวมกลุ่มในสังคมชนบทโดยทั่วไปเพื่อกำเนินกิจการ
บางอย่าง เช่น ทางการบันเทิง ทางชมธรรมนิยมประเพณีและศาสนา เป็นต้น แต่กลับ
รวมกลุ่มในรูปของการรวมพลังเป็นกลุ่มก้อนในฐานะเป็นกลุ่มผลประโยชน์แท้จริง

ถ้าจะพิจารณาได้จากบทบาทที่แสดงออกในทางการเมืองซึ่งจัดไว้ว่าเป็นบทบาท
ที่แสดงให้เห็นถึง การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองใดไม่มากนักเลย เช่น การนัดพบปะกัน
เพื่อการอภิปรายวิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานของฝ่ายบริหารเทศบาลรวมทั้งฝ่ายรัฐบาล
ที่มีผลกระทบต่องบดินคนควย หรือการรวมตัวกันเข้าเป็นกลุ่มการเมืองเพื่อช่วงชิงอำนาจ
ทางการเมืองในสมัยที่เปิดโอกาสให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล หรือให้การสนับสนุน
พรรคการเมือง เป็นต้น

ตัวอย่างที่พอจะแสดงให้เห็นถึงบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ภายในเขตเทศบาล
ตำบลโนนสูงเหล่านี้ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มผู้ประกอบการค้าชายและ
ธุรกิจเขตบ้านม่วง มักนัดพบปะเป็นประจำทุกวันศุกร์ที่ผู้คนนัดพบ คือ ถนนมะขามหน้าทางแยก
เข้าวัดบ้านม่วง ซึ่งมีอยู่คนเกี่ยวภายในเขตบ้านม่วงแห่งนี้ เวลาประมาณ ๑๕.๐๐ น. -
๒๑.๐๐ น. กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มผู้ประกอบการค้าชายและธุรกิจเขตบ้านโนนหมั่นก็มัก
นัดพบปะกันเป็นประจำเช่นกันในทุกวันพุธที่ตลาดการเปรี้ยวของวัดโนนหมั่น เวลาประมาณ
๑๖.๐๐ น. - ๒๑.๐๐ น.

นอกจากนี้ กลุ่มเกษตรกร ลูกจ้างและกรรมกรและผู้ประกอบการค้าชายและ
ธุรกิจจากเขตตลาดเก่า ตลาดใหม่ บ้านกะพี้ สวนผัก บ้านเพิ่ม บ้านโนนหมั่น ที่ส่วนใหญ่

เป็นลูกจีนก็ได้รวมตัวกันเป็นกลุ่มพัฒนาโนนสูง หรือกลุ่มเกษตร ลูกจ้าง และกรรมกร และผู้ประกอบการค้าขายและธุรกิจจากเขตบ้านบัว ตลาคาใหม่ บ้านโนนหมั่น บ้านเพิ่ม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้มีเชื้อชาติไทยก็ได้รวมตัวกันเป็นกลุ่มจรูญและเพื่อน ทั้งสองกลุ่มนี้ จัดเป็นกลุ่มการเมืองที่เป็นกลุ่มใหญ่ที่สุดซึ่งเขาช่วงชิงอำนาจทางการเมืองของเทศบาล อยู่เสมอมา และยังได้ให้การสนับสนุนพรรคการเมืองบางพรรคในระบอบชาติเก่าเพื่อ พิทักษ์ผลประโยชน์ของกลุ่มตนอีกด้วยโดยเฉพาะกลุ่มนายจรูญและเพื่อน คำนายจรูญ บุญพันธ์ ซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่มเองมีความสัมพันธ์อันดีญาติพี่น้องกับอดีตรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงคมนาคมคนหนึ่งในสมัยรัฐบาลของ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ในสมัยเปรม ๑ กว๊วย คือ นายยศ โกมารสูต

จากพฤติกรรมของประชาชนภายในเขตเทศบาลตำบลโนนสูงซึ่งได้กล่าวมา ข้างต้นนี้ เหตุผลหนึ่งที่น่าจะนำมาพิจารณาประกอบซึ่งผู้เขียนมีความคิดเห็นว่าจะมี ผลกระทบต่อพฤติกรรมดังกล่าวเหล่านี้อยู่มากพอสมควรนั่นก็คือ สภาพการณ์ทางการเมือง ของเขตเทศบาลตำบลโนนสูงแห่งนี้นับตั้งแต่สมัยเริ่มจัดตั้งเทศบาลจนถึงปัจจุบันนั้นเอง กังจะกล่าวถึงในส่วนต่อไป

สภาพการณ์ทางการเมือง

นับแต่สมัยเริ่มก่อการจัดตั้งเทศบาลนั้น อำนาจทางการเมืองการบริหารเทศบาลตำบล โนนสูงตกอยู่ในมือของกลุ่มขุนเกษมสิมารักษ์มาโดยตลอด เพียงแต่ดัดเปลี่ยนสมาชิก ของกลุ่มหมุนเวียนขึ้นเป็นระดับผู้นำของฝ่ายบริหาร คือ คณะเทศมนตรี เท่านั้น จะเห็น การดัดเปลี่ยนเวียนอำนาจทางการเมืองการบริหารเทศบาลตำบลโนนสูงของกลุ่มนี้ได้ดังนี้

๑. สมัยเริ่มก่อการ (พ.ศ. ๒๔๘๐-๒๔๘๖) มีขุนเกษมสิมารักษ์ เป็นนายกเทศมนตรี โดยมี นายบุญ เกิดโมลี และนายฉาย สัจจันอัค เป็นเทศมนตรี

๒. สมัยที่ ๑ (พ.ศ. ๒๔๘๘-๒๔๘๙) มีนาย บุญ เกิดโมลี เป็นนายกเทศมนตรี และมีนายอิม เกษตรเวทิน นายทุน ลูกอินทร์ เป็นเทศมนตรี แต่ต่อมานายทุนได้ถึง แก่กรรมลง นายฉาย สัจจันอัค จึงเป็นเทศมนตรีแทน

๓. สมัยที่ ๒ (พ.ศ. ๒๔๘๘-๒๔๙๑) นายยู เกิควโมตี ก็ไ้เป็นนายกเทศมนตรี
อีกครั้ง เช่นเดียวกับ นายอิม เกษครเวทิน และ นายฉาย สัจจันอัถ ก็ไ้เป็นเทศมนตรีอีก

สำหรับเหตุผลที่กลุ่มขุนเกษมสีมารักษ์ เป็นฝ่ายที่ครองอำนาจมาตลอดนั้น
น่าจะพิจารณาได้จากเหตุผลที่ว่า ประชากรภายในเขตเทศบาลตำบลโนนสูงแห่งนี้
ส่วนมากยังดำรงชีพอยู่ในรูปของการเกษตรกรรม ทำให้ต้องมุ่งสนใจในเรื่องการทำมาหากิน
เป็นหลักเพราะต้องพยายามขันแข็งทำงานหนักตลอดวัน และต้องอาศัยธรรมชาติอย่างมาก
ความสนใจในเรื่องนี้จึงมีน้อยมากหรือถึงแม้จะมีความสนใจอยู่บ้างแต่เพราะว่าต้องอาศัย
ผลประโยชน์ของกลุ่มขุนเกษมฯ น้อยู่ในการดำรงชีพ เช่น เขาที่ทำกิน ฮ่องกงเงิน ฯลฯ
เป็นต้น จึงทำเป็นเฉยเสียและยินยอมให้กลุ่มขุนเกษมฯ ขึ้นมามีอำนาจ

นอกจากนี้กลุ่มผลประโยชน์อื่น ๆ การรวมตัวกันก็ยังไม่มีความเหนียวแน่น
เท่ากับกลุ่มของขุนเกษมฯ เช่น กลุ่มพัฒนาโนนสูง ซึ่งขณะนั้นการรวมกลุ่มก็มักจะเน้น
ทางด้านความร่วมมือสายของคนจีนด้วยกัน และเน้นทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณี
และทางศาสนาเป็นสำคัญ เพื่อการประสานและสนับสนุนทางด้านการค้าขายและธุรกิจ
ของแต่ละบุคคลมากกว่า อีกทั้งยังเพิ่งเข้ามาตั้งถิ่นฐานภายในเขตเทศบาลตำบลโนนสูง
แห่งนี้ใหม่ ความนับหน้าถือตาและศรัทธาในค่านาง ๆ และเกียรติภูมิทางสังคม
ยอมสว้กลุ่มของขุนเกษมฯ ซึ่งเข้ามาตั้งถิ่นฐานและมีอิทธิพลอยู่ก่อนหน้านานแล้วไม่ได้

ภายหลังจากขุนเกษมสีมารักษ์ไ้ถึงแก่กรรม อำนาจทางการเมืองการบริหาร
เทศบาลของเขาก็ยังไม่สูญสลาย ทายาทของเขาคือ พ.อ.อ.จรรยา บุญพัฒน์ ก็ไ้เป็น
"ทายาททางการเมือง" สืบทอดอำนาจต่อมาโดยตลอดอีกถึง ๕ สมัย นับตั้งแต่สมัยที่ ๓
(พ.ศ. ๒๔๙๒ - ๒๔๙๕) จนถึงสมัยที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๑๑ - ๒๕๑๗) กังจะเห็นไ้คือไปนี้

๑. สมัยที่ ๓ (พ.ศ. ๒๔๙๒-๒๔๙๕) พ.อ.อ.จรรยา บุญพัฒน์ เป็นนายกเทศมนตรี
นายอิม เกษครเวทิน และ นายเหรียญ รมกลาง เป็นเทศมนตรี

๒. สมัยที่ ๔ (พ.ศ. ๒๔๙๖-๒๕๐๐) พ.อ.อ.จรรยา บุญพัฒน์ ก็ไ้เป็นนายก
เทศมนตรี เช่นเดียวกับ นายอิม เกษครเวทิน ก็ไ้เป็นเทศมนตรีอีก โดยมี นายฝ่าย
ทรัพย์ศิริกุล เป็นเทศมนตรีอีกคน

๓. สมัยที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๐๑-๒๕๐๕) พ.อ.อ.จรรยา บุญพันธ์ ก็ได้เป็น
นายกเทศมนตรีอีกเช่นเดียวกับ นายอิม เกษตรเวทิน และ นายฝ่าย ทรัพย์ศิริกุล
ก็ได้เป็นเทศมนตรีอีก

อย่างไรก็ตาม ทั้ง พ.อ.อ.จรรยา บุญพันธ์ นายอิม เกษตรเวทิน และ
นายฝ่าย ทรัพย์ศิริกุล ก็ได้เป็นนายกเทศมนตรีและเทศมนตรีอีก ๒ สมัย คือ
ในสมัยที่ ๖ (พ.ศ. ๒๕๐๖-๒๕๑๐) และสมัยที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๑๑-๒๕๑๕)

ต่อมา พ.อ.อ.จรรยา บุญพันธ์ ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีมาตลอดถึง
๕ สมัย ก็ต้องถูกให้ออกจากตำแหน่งด้วยขอลดลาหวาประพฤตินมิชอบกับตำแหน่ง
มีการทุจริตโกงกินภาษีอากรของประชาชนจากรายได้ของเทศบาล และหาประโยชน์
ใส่ตัวจากการรับเข้าทำงานเป็นพนักงานเทศบาล

ดังนั้น จึงเปิดโอกาสให้กลุ่มพัฒนาโนนสูง ซึ่งเป็นกลุ่มลูกครึ่งชาวจีนที่เกิด
ในไทย ส่วนมากประกอบอาชีพค้าขายและธุรกิจอื่นทั้งยังมีการศึกษาพอสมควร เข้ามา
มีบทบาทในทางการเมืองการบริหารของเทศบาลตำบลโนนสูงแห่งนี้แทนกลุ่มของ
พ.อ.อ.จรรยา บุญพันธ์ ทายาททางการเมืองของกลุ่มขุนเกษมสิมารักษ์ โดยมี
ร.ต.จ่าณรงค์ พานิชการ เป็นหัวหน้ากลุ่มพัฒนาโนนสูง

จากผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๑๗
กลุ่มพัฒนาโนนสูงก็ได้ประสพชัยชนะในการเลือกตั้งเข้าบริหารเทศบาลตำบลโนนสูงใน
สมัยที่ ๘ โดยมี ร.ต.จ่าณรงค์ พานิชการ เป็นนายกเทศมนตรี นายไพศาล แซ่
และ นายปฏิวัฒน์ ทวีศักดิ์ เป็นเทศมนตรี

ข้อสังเกตประการหนึ่งจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลในสมัยที่ ๘ นี้
ประการสำคัญก็คือ ประชาชนภายในเขตเทศบาลตำบลโนนสูงแห่งนี้เข้ามีส่วนร่วม
ทางการเมืองด้วยการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๒๒ จากจำนวน
ผู้มาออกเสียงลงคะแนน ๒,๒๕๖ คน ในจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๓,๘๘๘ คน จนได้เป็น
อันคัมหนึ่งของจังหวัดนครราชสีมา

ings นี้ อาจเป็นเพราะความตื่นตัวของประชาชนภายในเขตเทศบาลแห่งนี้จาก
 ความเป็นประชาธิปไตยอย่างมากของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๑๗ ในการให้สิทธิการ
 สมัครเข้ารับเลือกตั้งของลูกต่างค้ำวที่เกิดขึ้นในประเทศไทยประการหนึ่ง อีกประการหนึ่ง
 จากการที่ประชาชนได้มีโอกาสลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลไปแล้วถึง
 ๗ สมัย ผู้บริหารงานเทศบาลก็ยังคงเป็นของกลุ่มขุนเกษมสิมารักษ์ และทายาทของเขา
 อยู่เสมอมา การบริหารงานเทศบาลที่เดิมนั้นก็ยังไม่เกิดผลประโยชน์เท่าไรนัก มักจะ
 เป็นการแสวงหาประโยชน์ภายในกลุ่มมากกว่าเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม จากการ
 ที่ได้เห็นและรับรู้ผลต่าง ๆ จากการบริหารงานเทศบาลของกลุ่มผู้บริหารงานเทศบาลเดิม
 จึงทำให้เกิดความเบื่อหน่ายที่จะให้กลุ่มผู้บริหารงานเทศบาลเดิมเข้าไปบริหารอีก
 หากเปรียบกับการรับประทานอาหารแล้วก็น่าจะเหมือนว่าประชาชนภายในเขตเทศบาลตำบล
 โนนสูงได้ชิมรสอาหารที่ปรุงจากฝีมือของกลุ่มขุนเกษมมา และทายาทของเขาซึ่งเสมือน
 พอกั้วจนรู้รสชาดแล้วว่าเป็นอย่างไร จึงอยากจะลองเปลี่ยนพอกั้วใหม่บ้าง ยิ่งข้อเสียดัง
 ของหัวหน้าพอกั้ว คือ พ.อ.อ.จรรยา บุญพัฒน์ ยังเป็นไปในทางเสื่อมเสียอีกจึงไม่ไว้ใจ
 ที่จะให้ปรุงอาหารให้ชิมรสอีกต่อไป จำเป็นอยู่เองที่จะต้องหาหัวหน้าพอกั้วและพอกั้วใหม่
 และประการสุดท้ายก็คือ การที่ประชาชนภายในเขตเทศบาลได้รับการศึกษาเพิ่มมากขึ้น
 จากเดิมที่ไม่จบการศึกษาประถมศึกษาปีที่ ๔ เสียส่วนมาก ก็มาเป็นจบประถมศึกษาปีที่ ๔
 เสียส่วนมากเป็นอย่างต่ำ เนื่องจากภายในเขตเทศบาลตำบลโนนสูงมีโรงเรียนสังกัด
 ของเทศบาลแห่งนี้อยู่ ๒ แห่ง คือ โรงเรียนเทศบาล ๑ (รัฐราษฎร์บำรุง) และ
 โรงเรียนเทศบาล ๒ (รัฐราษฎร์สงเคราะห์) ที่ทำการเปิดสอนในระดับชั้นประถมศึกษา
 ตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ ๑ - ประถมศึกษาปีที่ ๗ นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนประจำอำเภอ
 คือ โรงเรียนโนนสูง "ศรีธานี" ซึ่งตั้งอยู่ภายในเขตเทศบาลแห่งนี้ ทำการเปิดสอน
 ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คือ ม.ศ.๑ จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ ม.ศ.๕
 และโรงเรียนทดลองการสอนในระดับมัธยมศึกษาของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
 คือ โรงเรียนโนนสูง คงจะเห็นได้ว่า กลุ่มพัฒนาโนนสูง หากเปรียบเทียบทางด้าน
 การศึกษากับกลุ่มอื่น ๆ และกลุ่มของ พ.อ.อ.จรรยา บุญพัฒน์ แล้ว นับได้ว่าเป็นกลุ่ม
 ที่มีการศึกษาสูงที่สุด เช่น ร.ก.จ่านงค์ พาณิชการ สำเร็จวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต

จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นายไพศาล แซ่ลี จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ
ม.ศ.๕ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม กลุ่มพัฒนาโนนสูง ภายใต้การนำของ ร.ต.จ่าณรงค์ พาณิชการ
เป็นนายกเทศมนตรีก็ทำการบริหารงานเทศบาลได้เพียงครึ่งสมัย ตัวนายกเทศมนตรี
ก็ถูกสมาชิกสภาเทศบาลและสมาชิกของกลุ่มเข้าชื่อร้องเรียนให้ออกจากการตั้งกรรมการ
เรื่องการสร้างโรงเรียนเทศบาล ๓ การซื้อเรือชุกเพื่อชุกคลองลำเชียงไกรภายในเขต
เทศบาลเพื่อกักน้ำไว้ไชยามขาดแคลน ฯลฯ เป็นต้น และกล่าวหาว่านายกเทศมนตรี
ไม่มีประสิทธิภาพในการบริหารงานมักจะตกอยู่ภายใต้การครอบงำของปลัดเทศบาล
(ในขณะนั้น) คือ นายสุรสีห์ เขียงคี และหัวหน้าฝ่ายการศึกษา (ในขณะนั้น) คือ
นางโกสุ่ม เทพรักษ์ ซึ่งขอกล่าวหาต่าง ๆ เหล่านี้มีผลกระทบต่อการบริหารและการ
ปฏิบัติงานทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายข้าราชการประจำในสมัยต่อมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งนับวัน
มีแต่จะเพิ่มรอยร้าวมากขึ้นและเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญในความก้าวหน้าของเทศบาล
แห่งนี้

คั้งนั้น นายอำเภอโนนสูง (ในขณะนั้น) คือ นายสมบัติ สืบสมาน จึงเข้ามา
เป็นนายกเทศมนตรีชั่วคราวจนกว่าจะมีการชาวเสียงเลือกนายกเทศมนตรีของกลุ่มพัฒนา
โนนสูงแล้วเสร็จ ซึ่งมีกำหนดภายใน ๙๐ วัน ตามพระราชบัญญัติเทศบาลปี พ.ศ.๒๕๑๒
โดยมีนายไพโรจน์ สุวรรณฉวี ปลัดอำเภออาวุโส และ ร.ต.อ.สุกิจ อุดมเศรษฐ์
สารวัตรใหญ่สถานีอำเภอโนนสูง เป็นเทศมนตรี

ครบกำหนด ๙๐ วัน ตามกฎหมาย กลุ่มพัฒนาโนนสูงก็ทำการชาวเสียงลงมติ
ให้นาย วรณพงษ์ แซ่ลิ้ม สมาชิกสภาเทศบาลเป็นนายกเทศมนตรี โดยมีนายไพศาล
แซ่ลี และนายปฏิวัฒน์ ทวีศักดิ์ เป็นเทศมนตรีเหมือนเดิมทำการบริหารเทศบาลจนครบสมัย

ต่อมาเมื่อกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลขึ้นเมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน
๒๕๒๓ กลุ่มคณะผู้บริหารงานเทศบาลชุกนายวรณพงษ์ แซ่ลิ้ม เป็นนายกเทศมนตรี
ก็หมดวาระลง

เนื่องจากตัว นายวรรณพงษ์ แซ่ฉิม ซึ่งเป็นนายกเทศมนตรี และนายปฏิวัฒน์ ทวีศักดิ์ เทศมนตรีไม่มีคุณสมบัติสมัครเข้ารับเลือกตั้งต่อไคตามมาตรา ๒๐ ของพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ทางกลุ่มพัฒนาโนนสูงจึงให้ นายไพฑูรย์ อริยสุระ อดีตประธานสภาจังหวัดลงแข่งขันสมัครเข้ารับเลือกตั้งในตำแหน่งนายกเทศมนตรี และ นางสมจิต ทวีศักดิ์ สมัครเข้ารับเลือกตั้งในตำแหน่งเทศมนตรีเช่นเดียวกับ นายไพศาล แซ่ฉิม

จากผลการเลือกตั้ง ปรากฏว่า กลุ่มพัฒนาโนนสูงได้รับเลือกให้เข้ามาบริหารงานเทศบาลอีกครั้ง ดังนั้นในสมัยที่ ๕ (ปัจจุบัน) จึงมีนายไพฑูรย์ อริยสุระ เป็นนายกเทศมนตรี นายไพศาล แซ่ฉิม และ นางสมจิต ทวีศักดิ์ เป็นเทศมนตรี

มีข้ออ้างเกิดจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลในสมัยที่ ๕ นี้ก็คือ ประชาชนภายในเขตเทศบาลตำบลโนนสูงแห่งนี้เขามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยการออกเสียงลงคะแนนจนได้เป็นอันดับหนึ่งของจังหวัดนครราชสีมาอีกเช่นเคย คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๕๑ จากจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน ๒,๕๔๔ คน ในจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๔,๓๓๕ คน

จากปรากฏการณ์เช่นนี้พอจะทำให้เห็นได้ว่า ประสพการณ์ทางการเมืองที่ประชุมภายในเขตเทศบาลตำบลโนนสูงได้เรียนรู้มาบ้างแล้วส่วนช่วยพิจารณาเปรียบเทียบในการตัดสินใจความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อพวกเขาในการเลือกผู้บริหารงานเทศบาลแทนตนเองไม่มากนัก

นอกจากนี้การเลือกตั้งครั้งแล้วครั้งเล่าอาจมีส่วนทำให้เกิดความรู้สึกว่าพวกเขาเป็นส่วนหนึ่งของสังคมก็อาจเป็นได้ ทำให้เกิดความผูกพันจนค่อย ๆ รับเอาความสำคัญของการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนี้เป็นเสมือนการประกอบพิธีทางศาสนาหรือขนบธรรมเนียมประเพณีที่สำคัญแทรกซึมเข้าไว้ในจิตใจ เมื่อมีการเปิดโอกาสให้พวกเขาได้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจึงมาใช้สิทธิกันโดยพร้อมเพรียงกันก็อาจเป็นได้ ซึ่งอาจจะแสดงให้เห็นถึงลักษณะของการมีความสำนึกทางการเมืองและการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้ลักษณะหนึ่งของประชาชนภายในเขตเทศบาลตำบลโนนสูงแห่งนี้

อย่างไรก็ตาม การจะทราบถึงความสำคัญทางการเมืองและการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างแท้จริง การพิจารณาเพียงสภาพการณ์ทางการเมืองเพียงอย่างเดียว ย่อมจะต้องพิจารณาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจประกอบด้วย

นอกจากนี้รายละเอียดของการลงคะแนนเสียงที่กล่าวอ้างว่าเป็นของประชาชน ภายในเขตเทศบาลตำบลโนนสูงนั้น อาจจะเป็นเพียงกลุ่มสมาชิกของแต่ละกลุ่มผลประโยชน์ หรือ การไปชักจูง กระเกณฑ์มาลงคะแนนเสียงเพื่อสนับสนุนแต่ละกลุ่มผลประโยชน์มากกว่า จะเป็นความสำคัญทางการเมือง และการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ภายในเขตเทศบาลตำบลโนนสูงแห่งนี้ได้อย่างแท้จริง น่าจะพิจารณาได้ว่า เป็นความสำคัญทางการเมืองและการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ภายในเขตเทศบาลตำบลโนนสูงแห่งนี้เสียมากกว่าก็อาจเป็นไปได้ ถ้าปรากฏความเป็นจริงเป็นเช่นนั้น

จากปัญหาดังกล่าวที่ผู้เขียนตั้งข้อสงสัยขึ้นนี้ ผู้เขียนจึงได้มุ่งประเด็นศึกษา ไปที่บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ภายในเขตเทศบาลตำบลโนนสูงแห่งนี้ เป็นสำคัญ และจากการสังเกตการณ์ของผู้เขียนเองก็ยิ่งมีความแน่ใจว่าน่าจะเป็นดังข้อสงสัยที่ผู้เขียนได้ตั้งขึ้น แท้จะเป็นได้แค่ไหนเพียงไรนั้น ผลการวิจัยในวิทยานิพนธ์เรื่องนี้คงจะให้คำตอบได้บ้างไม่มากนักน้อย ซึ่งผู้เขียนจะได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ในบทต่อ ๆ ไปนี้ แต่ที่ได้นำภูมิหลังตลอดจนสภาพปัญหาของเขตเทศบาลตำบลโนนสูงมากล่าวไว้ไว้เฉพาะนี้ ก็เพื่อจะได้นำพื้นฐานความเข้าใจเสียขึ้นหนึ่งก่อนจะได้เป็นการสะดวกต่อการทำความเข้าใจในบทต่อ ๆ ไป และบทวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

สืบเนื่องจากลักษณะของสภาพปัญหาในการพัฒนาการเมืองของไทยดังกล่าว มาแล้วข้างต้น ว่ามีส่วนเกี่ยวพันกันกับความสำคัญทางการเมืองและการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างใกล้ชิด และเรื่องของความสำคัญทางการเมืองและการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นยังมีผลงานวิจัยสนับสนุนน้อยมาก ดังนั้นวิทยานิพนธ์จึงมีวัตถุประสงค์หลักดังต่อไปนี้ คือ

๑. ต้องการตรวจสอบว่า ความสำนึกทางการเมืองและการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมีความสัมพันธ์กันอย่างไร และมีผลต่อการพัฒนาทางการเมืองของไทยอย่างไร

๒. ต้องการหาข้อมูลสนับสนุนสมมุติฐานเกี่ยวกับลักษณะของความสำนึกทางการเมืองและการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองที่ว่า "ผู้ที่มีความสำนึกทางการเมืองสูง ย่อมจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองสูงด้วย"

๓. เป็นการสำรวจเบื้องต้น (exploratory research) เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือข้อสนับสนุนที่พื่อนำหนักมากพอเกี่ยวกับความสำนึกทางการเมืองและการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งมีส่วนเกี่ยวพันกันกับการพัฒนาทางการเมืองของประเทศและรูปแบบการปกครองที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมทางการเมือง เพื่อจะได้เป็นแนวทางซึ่งจะได้ทำการวิจัยที่ลึกกลงไปกว่านี้

สมมุติฐาน

ผู้เขียนได้ตั้งสมมุติฐานจากการศึกษาและค้นคว้าทางด้านทฤษฎีและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งพอจะใช้เป็นแนวทางในการวิจัยได้ไว้ ๒ ประการ คือ สมมุติฐานสำคัญและสมมุติฐานย่อย

ในค่านสมมุติฐานสำคัญนั้น ผู้เขียนต้องการพิสูจน์ว่า "ผู้ที่มีความสำนึกทางการเมืองสูง ย่อมจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองสูงด้วย"

ส่วนสมมุติฐานย่อยนั้นเป็นผลต่อเนื่องจากสมมุติฐานสำคัญประกอบด้วยภูมิหลังและสภาพการณ์ทางการเมืองของพื้นที่ที่จะทำการวิจัยกวดจากการพิจารณาตัวแปรซึ่งสามารถจะนำมาใช้ประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้ได้ เช่น อายุ รายได้ ระดับการศึกษาและเพศ เป็นต้น นำมาตั้งเป็นสมมุติฐานย่อยได้ ดังนี้

- ๑. ผู้ที่มีอายุน้อยมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองมากกว่าผู้สูงอายุ
- ๒. ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มี

ระดับการศึกษาต่ำ

- ๓. ผู้ที่มีระดับรายได้สูงมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีระดับ

รายได้ต่ำ

- ๔. เพศชายมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง

- ๕. ผู้ที่มีอายุน้อยมีความสนใจทางการเมืองมากกว่าผู้สูงอายุ

- ๖. ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงมีความสนใจทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีระดับ

การศึกษาต่ำ

- ๗. ผู้ที่มีระดับรายได้สูงมีความสนใจทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีระดับรายได้ต่ำ

- ๘. เพศชายมีความสนใจทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง

- ๙. ผู้ที่มีอายุน้อยมีทัศนคติทางการเมืองในทางส่งเสริมการปกครองแบบ

ประชาธิปไตยมากกว่าผู้สูงอายุ

- ๑๐. ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงมีทัศนคติทางการเมืองในทางส่งเสริมการปกครองแบบประชาธิปไตยมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำ

- ๑๑. ผู้ที่มีระดับรายได้สูงมีทัศนคติทางการเมืองในทางส่งเสริมการปกครองแบบประชาธิปไตยมากกว่าผู้ที่มีระดับรายได้ต่ำ

๑๒. เพศชายมีทัศนคติทางการเมืองในทางส่งเสริมการปกครองแบบประชาธิปไตยมากกว่าเพศหญิง

- ๑๓. ผู้ที่มีอายุน้อยเขามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้สูงอายุ

- ๑๔. ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำ

- ๑๕. ผู้ที่มีระดับรายได้สูงมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีระดับรายได้ต่ำ

- ๑๖. เพศชายมีการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง

- ๑๗. ผู้ที่มีอายุน้อยมีความสำนึกทางการเมืองมากกว่าผู้สูงอายุ

- ๑๘. ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงมีความสำนึกทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำ

๑๙. ผู้ที่มีระดับรายได้สูงมีความสำนึกทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีระดับ
รายได้น้อย

๒๐. เศรษฐชนมีความสำนึกทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง

๒๑. ความสำนึกทางการเมืองมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการเข้ามีส่วนร่วม
ทางการเมือง

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

จากแนวความคิดของทฤษฎีที่กล่าวไว้ในบทที่ ๒ จนถึงบทที่ ๔ นั้น รวมทั้ง
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นการวัดแนวความคิดของทฤษฎีดังกล่าวไว้ในบทที่ ๕ ผู้เขียน
ขอนำมากำหนดเป็นความหมายของคำนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ดังนี้ คือ

ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง หมายถึง การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อ
การเมืองการปกครองของประเทศ รวมทั้งการรับรู้ในหน้าที่ของประชาชนฐานะที่เป็น
พลเมืองของประเทศ และการรับรู้ในความหมายและหลักการของประชาธิปไตย ซึ่งเป็น
ผลที่ได้เรียนรู้มาจากกระบวนการอบรมกล่อมเกลางานการเมือง และผลของการมี
ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของประชาชนจะเป็นสาเหตุประการหนึ่งซึ่งจะก่อให้เกิด
ความสำนึกทางการเมืองขึ้นได้

ความสนใจทางการเมือง หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็นของประชาชน
ทั้งในลักษณะเชิงนิมิต (positive) คือ สนใจ พอใจ หรือนิยมชมชอบ และใน
ลักษณะเชิงนิเสธ (negative) คือ เบื่อหน่าย ไม่สนใจ ไม่พอใจ หรือไม่นิยมชมชอบ
ที่จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประเทศ เช่น ติดตามข่าวสารความ
เป็นไปของบ้านเมือง พுகุญ หรืออภิปราย แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของบ้านเมือง
พยายามเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือการกำหนดนโยบายทางการเมืองและการ
ปกครองท้องถิ่น อาทิ การออกเสียงเลือกตั้ง การเข้ามีส่วนร่วมในรูปของกลุ่มผลประโยชน์
กลุ่มอิทธิพล หรือเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองต่าง ๆ

สำหรับแหล่งที่มาของความสนใจทางการเมืองนั้น เป็นผลเช่นเดียวกับ ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง คือ เป็นผลที่ไ้เรียนรู้จากกระบวนการอบรมกล่อมเกล่าทางการเมือง

ส่วนผลของการเกิดความสนใจทางการเมืองของประชาชนจะเป็นสาเหตุ อีกประการหนึ่งนอกเหนือจากความรู้ความเข้าใจทางการเมืองแล้วที่จะก่อให้เกิดความสำนึกทางการเมือง

ทัศนคติทางการเมือง หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น ทั้งในลักษณะเชิงนิมาน คือ มีความพอใจ สนใจ หรือนิยมชมชอบและในลักษณะเชิงนิเสธ คือ มีความเบื่อหน่าย ไม่พึงพอใจ ไม่มีความนิยมชมชอบ หรืออีกลักษณะหนึ่ง คือ ความรู้สึกเฉย ๆ ไม่ถึงกับชอบหรือเกลียดชังของประชาชนที่มีต่อระบบการเมืองและการปกครองอีกทั้งยังเป็นผลให้เกิด การแสดงพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจากสิ่งแวดล้อมที่สัมผัสไว้จากการเรียนรู้ทางกระบวนการอบรมกล่อมเกล่าทางการเมืองแต่เยาว์วัย

ความสำนึกทางการเมือง หมายถึง การที่ประชาชนมีความคิดอ่านทางการเมือง อย่างมีเหตุผล รู้จักวิเคราะห์วิจารณ์มีความตระหนักถึงความมั่วร้ายของการปกครองตามแบบประชาธิปไตย มีความรู้สึกผูกพันต่อการเมืองการปกครองตามแบบประชาธิปไตย มีความเชื่อมั่นและเล็งเห็นความสำคัญของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การออกเสียงเลือกตั้ง การสนับสนุนกลุ่มผลประโยชน์และพรรคการเมือง เป็นต้น ซึ่งเป็นผลมาจากกระบวนการอบรมกล่อมเกล่าทางการเมืองที่ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง และทัศนคติทางการเมืองรวมกันเข้าเป็นความสำนึกทางการเมืองในที่สุด

การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การแสดงออกในลักษณะต่าง ๆ ทั้งในลักษณะเชิงนิมาน คือ มีความพอใจ สนใจ หรือนิยมชมชอบและในลักษณะเชิงนิเสธ คือ มีความรู้สึกเบื่อหน่าย ไม่พึงพอใจ ไม่มีความนิยมชมชอบ ของประชาชนในทางการเมือง เช่น การออกเสียงเลือกตั้ง การวิพากษ์วิจารณ์หรือแสดงความคิดเห็นและทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องราวทางการเมืองในทุกๆระดับ การสนับสนุนกลุ่มผลประโยชน์และพรรคการเมือง การเดินขบวนประท้วงการก่อกบฏ เป็นต้น

สเกลในการวัดค่านิยมศัพท์เฉพาะ

จากค่านิยมศัพท์เฉพาะที่เพิ่งกล่าวผ่านไปแล้ว เพื่อประโยชน์ในการทดสอบ
ใช้ซ้ำเพื่อทำการวิจัยต่อไป และใช้เป็นเครื่องนำทางในการสร้างแบบสอบถาม จึงจะขอ
กำหนดสเกลในการวัดค่านิยมศัพท์เฉพาะ ดังนี้

ลักษณะของผู้ที่รักใคร่มีความสนใจทางการเมือง มีดังนี้

๑. จะต้องมีความสนใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองประเทศตามหลักการ
ของระบบประชาธิปไตย

๒. จะต้องมีความสนใจเกี่ยวกับการบริหารงานของรัฐบาลหรือท้องถิ่น ตลอดจน
หน้าที่ของประชาชนในฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศ เช่น สนใจที่จะติดตามข่าวคราว
ทางการเมือง หรือการบริหารของรัฐบาลหรือท้องถิ่น มีความสนใจในสิทธิหน้าที่ที่มีบัญญัติ
ไว้ในรัฐธรรมนูญ

๓. จะต้องมีความสนใจที่จะพยายามเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น
สนใจที่จะติดตามการวางนโยบายและข่าวสารทางการเมืองของประเทศและท้องถิ่น
การออกเสียงเลือกตั้งสนใจที่จะไปร่วมฟังการอภิปรายทางการเมือง สนใจพูดคุยสนทนา
เกี่ยวกับเรื่องราวทางการเมืองในทุกระดับ เป็นคน และการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง
ในรูปของกลุ่มผลประโยชน์

ลักษณะของผู้ที่รักใคร่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองมีดังนี้

๑. จะต้องมีความรู้ทางการเมืองเกี่ยวกับการปกครองตามแบบประชาธิปไตย
เช่น มีความรู้เกี่ยวกับความหมายหรือหลักการของประชาธิปไตย ตลอดจนหน้าที่ของประชาชน
ในฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศ

๒. จะต้องมีความรู้ทางการเมืองเกี่ยวกับการบริหารงานของรัฐบาลหรือท้องถิ่น

๓. จะต้องมีความรู้ทางการเมืองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

๔. จะต้องมีความรู้ทางการเมืองเกี่ยวกับเรื่องของกลุ่มผลประโยชน์

ลักษณะของผู้ที่จักไคว่มีทัศนคติทางการเมือง มีดังนี้

๑. มีทัศนคติทางการเมืองเกี่ยวกับการปกครองตามแบบประชาธิปไตย เช่น มีความเชื่อมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตย เคารพกฎหมาย และสิทธิผู้อื่น
๒. ทัศนคติทางการเมืองเกี่ยวกับการบริหารงานของรัฐบาลหรือท้องถิ่น ไคว่แก่การวัคโลกทัศน์ มีความไว้วางใจผู้อื่น การวัคการวัควิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล และในทางสร้างสรรค์
๓. ทัศนคติทางการเมืองเกี่ยวกับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ไคว่แก่การวัคความสนใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง การมีความเชื่อมั่นในกลุ่มผลประโยชน์

ลักษณะของผู้ที่มีความสำนึกทางการเมือง มีดังนี้

๑. จะต้องมีคามสนใจทางการเมือง
๒. จะต้องมีคามรู้ความเข้าใจทางการเมือง
๓. จะต้องมีทัศนคติทางการเมือง

ลักษณะผู้ที่มีการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง มีดังนี้

๑. จะต้องมีการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบบประชาธิปไตย
๒. จะต้องมีการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองด้านการบริหารงานของรัฐบาลหรือท้องถิ่น
๓. จะต้องมีการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ และในรูปแบบของกลุ่มผลประโยชน์

ข้อตกลงเบื้องต้น

๑. ความสำนึกทางการเมืองที่ไคว่จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มผลประโยชน์นั้น เป็นความสำนึกทางการเมืองที่ตอบด้วยความจริงใจตามแบบสอบถามที่ไคว่วัค

๒. ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยถือว่าความสำนึกทางการเมือง เป็นเพียงลักษณะเฉพาะที่สามารถใช้วิธีการวัดแบบอุปมานเอาได้จากความรู้ความเข้าใจทางการเมืองและทัศนคติทางการเมือง กล่าวคือ หากกลุ่มผลประโยชน์ใด มีความรู้ความเข้าใจ ความสนใจทางการเมือง ทัศนคติและมีความสำนึกทางการเมืองสูง ก็ย่อมมีแนวโน้มที่จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองสูง ไม่ว่าจะเป็นแง่บวก (สนับสนุน) หรือแง่ลบ (คัดค้าน ต่อต้าน)

๓. ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยถือว่า กลุ่มผลประโยชน์ที่ผู้วิจัยได้ไปทำการสุ่มตัวอย่าง มามีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองพอที่จะแสดงทัศนคติทางการเมืองออกมาได้จากการสังเกตการณ์ของผู้วิจัยในพฤติกรรมของกลุ่มผลประโยชน์แต่ละกลุ่มนั้น ๆ

๔. ผู้วิจัยถือว่า วันเวลาที่แตกต่างกันในการทดสอบกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มต่าง ๆ จากระยะ pre-test และ post-test ไม่สามารถจะทำให้กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ เหล่านี้เปลี่ยนแปลงความรู้ความเข้าใจทางการเมืองและทัศนคติทางการเมืองจนไม่สามารถนำมาเปรียบเทียบได้

๕. ผู้วิจัยถือว่า จำนวนตัวอย่างประชากรที่ใ้มา แม้จะไม่ใ้มากเท่าที่ควร แต่ก็ใ้เป็นปัจจุบัน คือ สามารถเก็บใ้ตามความเป็นจริง

๖. ผู้วิจัยยอมรับว่า ความคลาดเคลื่อนจากการวิจัยย่อมจะมีอยู่

๖.๑ เนื่องจากการใช้แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจทางการเมืองและแบบวัดความสนใจทางการเมือง ทัศนคติทางการเมือง และการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ยังคงคำนึงถึงผลใ้และผลเสียจากการตอบ จึงอาจตอบไม่ตรงกับความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง ทัศนคติทางการเมือง และการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มคนที่มีอยู่

๖.๒ ผู้วิจัยถือว่า ยังมีตัวแปรอื่นอีกที่อาจจะใ้ผลต่อพฤติกรรมของกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยอาจมองข้ามไป อาจทำให้การวิจัยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้คลาดเคลื่อนใ้ตามสมควร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้

๑. ผลการวิจัยนี้อาจใช้เป็นแนวทางให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเรื่องการพัฒนาความสำนึกทางการเมืองให้ดียิ่งขึ้น
๒. ผลการวิจัยนี้ อาจใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปลูกฝังการมีส่วนร่วมทางการเมือง
๓. ผลการวิจัยนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและสถาบันที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนนักวิชาการอาจจะนำผลที่ได้ไปใช้ประกอบการพิจารณาปรับปรุงการศึกษาเรื่องความสำนึกทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์
๔. ผลการวิจัยนี้อาจใช้เป็นแนวทางในการวิจัยและศึกษาค้นคว้าต่อไป
๕. ผลการวิจัยนี้เป็นประโยชน์ต่อการปกครองท้องถิ่น
๖. ผลการวิจัยนี้อาจสามารถจะช่วยให้เห็นพฤติกรรมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย

ลำดับการเสนอเรื่อง

จากกระบวนการวิจัยในการค้นหาตัวความรู้ของสภาพปัญหาที่โกลาหลมาแล้ว ผู้เขียนจึงได้นำมาใช้เป็นหลักในการเสนอเรื่องของวิทยานิพนธ์นี้ซึ่งประกอบด้วยบทที่จะทำการศึกษาแยกออกได้ดังนี้ คือ

บทที่ ๑ บทนำ เป็นการกล่าวถึงสภาพปัญหาและแนวทางในการค้นหาตัวความรู้ของสภาพปัญหาในรูปของกระบวนการวิจัย รวมทั้งวัตถุประสงค์การวิจัย สมมติฐานคำนิยามศัพท์เฉพาะสเกลวัดคำนิยามศัพท์เฉพาะ ข้อตกลงเบื้องต้นและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับลำดับการเสนอเรื่อง

บทที่ ๒ บทที่ว่ากว่ย ความสนใจทางการเมือง ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ทศนคติทางการเมือง ความสำนึกทางการเมือง และวัฒนธรรมทางการเมือง ซึ่งถือเป็นจุดกำเนิดของสภาวะทางการเมืองที่มีอิทธิพลต่อบทบาททางการเมืองของประชาชนจากกระบวนการเรียนรู้วิถีทางสังคมการเมือง เป็นต้น

บทที่ ๓ บทที่กล่าวถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยเฉพาะเริ่มตั้งแต่
 ความหมายของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ประโยชน์ของการเข้ามีส่วนร่วมทาง
 การเมือง ตลอดจนการกล่าวถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งส่งเสริมการปกครอง
 แบบประชาธิปไตย

บทที่ ๔ บทที่กล่าวถึงกลุ่มผลประโยชน์เท่านั้น ปูพื้นฐานความเข้าใจให้ตั้งแต่
 ความหมายของกลุ่ม ทฤษฎีการรวมกลุ่มโดยทั่วไปการแบ่งกลุ่มพฤติกรรมของกลุ่มและ
 ความหมายของกลุ่มผลประโยชน์

บทที่ ๕ บทที่กล่าวถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ
 ซึ่งวิทยานิพนธ์นี้ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย

บทที่ ๖ เป็นบทที่กล่าวถึงระเบียบวิธีของการวิจัยที่ใช้ในวิทยานิพนธ์เรื่องนี้
 นับตั้งแต่วิธีการรวบรวมข้อมูล การสุ่มตัวอย่างการสร้างแบบสอบถาม และการรวบรวม
 ข้อมูล

บทที่ ๗ เป็นบทนำข้อมูลมาเสนอในรูปแบบของตารางและใช้วิธีการทางสถิติ
 ที่เกี่ยวข้องและสรุปผลวิจัยที่ได้จากการศึกษาวิทยานิพนธ์เรื่องนี้

บทที่ ๘ เป็นบทวิเคราะห์สรุปและข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยที่ได้ค้นพบจากการ
 วิจัยวิทยานิพนธ์เรื่องนี้และสภาพปัญหาที่กล่าว